

De Kop vooruit!

**Ontwikkelingsplan 2007-2013
van de Plaatselijke Groep LEADER
Kop Van Noord-Holland en Texel**

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
1.1 Terugblik Leader+	4
1.2 Aanleiding Ontwikkelingsplan Leader 2007-2013	5
1.3 Positionering	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Gebiedsbeschrijving en analyse	7
2.1 Begrenzing	7
2.2 Schets van het gebied	7
2.3 Kwaliteiten	8
3. Beleidsmatige context	13
3.1 Plattelandsbeleid van EU en nationale overheid	13
3.2 Plattelandsbeleid Provincie Noord-Holland	14
3.3 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	15
3.4 Conclusie: er is behoefte aan Leader	15
4. Strategie, ambitie, visie en doelen	17
4.1 Uitdagingen	17
4.2 Ambities en kernthema's	18
4.3 Visie en strategie	23
4.4 Samenwerking en netwerkvorming	23
5. Organisatie	24
5.1 Plaatselijke Groep (PG)	24
5.2 Beheer van de plaatselijke groep, verwerving van vakkundigheid en dynamisering van het gebied (PR)	25
5.3 Beheersautoriteit	27
5.4 Relatie gebiedsorganisatie	27
5.5 Relatie met het Landelijk Netwerk LEADER/Platteland	28
5.6 Werkwijze werving en selectie projecten	28
5.7 Monitoring en evaluatie	29
6. Financiering	30
Bijlage 1. Samenstelling Plaatselijke Groep	32
Bijlage 2. Huishoudelijk reglement en spelregels	33
Bijlage 3. Aanvraagformulier projecten	37
Bijlage 4. Toetsingskader voor de beoordeling van projecten	44
Bijlage 5. Outputindicatoren	48
Bijlage 6. Begrenzing plangebied	49

Voorwoord

De Kop vooruit !

Leader 'Kop van Noord-Holland en Texel' wil door. De afgelopen planperiode (2001-2006) heeft veel opgeleverd: vruchtbare samenwerking tussen allerlei partijen in de regio, tientallen geslaagde projecten waarin nieuwe technologie ingezet werd in de landbouw, de recreatiesector .... én *last but not least*: Leadergeld heeft extra particuliere investeringen in de regionale economie losgemaakt. Het succes van Leader in de Kop komt voort uit het gedachtegoed van Leader. Leaderactiviteiten hebben tot doel gebieden sociaal-economische impulsen te geven. Het programma ondersteunt lokale of regionale initiatieven van onderop (*bottom up*), die voortkomen uit samenwerking en passen bij het gebied. Dat leidt tot innovatieve projecten die draagvlak hebben, en die vaak sectoroverstijgend zijn (integraal). De Kop en Texel vormen een bijzonder gebied met veel natuur, fraaie landschappen, rust en ruimte, schone lucht en veel wind, zon en water. De Plaatselijke Groep van Leader Kop + Texel ziet sociaal-economische versterking dan ook vooral als een samengaan van duurzame economische ontwikkeling en versterking van het leefklimaat, dat zal leiden tot een versterking van de identiteit van het gebied.

In de Kop gaat in de komende periode ook het provinciale meerjarenprogramma (pMJP) van start, op basis van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord zal daarin de economische ontwikkeling in de regio gaan ondersteunen, en in de loop van 2007 gaat het Waddenfonds van start (duurzame economische ontwikkeling van het gehele Nederlandse Waddengebied). Te midden van al deze activiteiten is Leader interessant vanwege haar werkwijze (het 'bottom up' tot stand komen van projecten), het samenwerkingsaspect, en door het innovatieve karakter van veel projecten.

De Plaatselijke Groep heeft in de afgelopen zes jaar veel geleerd en wil in de komende planperiode actiever gaan opereren. De leden, afkomstig uit verschillende sectoren en deelgebieden, willen samen de handen uit de mouwen steken om de doelstellingen uit dit Ontwikkelingsplan concreet te maken en resultaten te boeken. De PG heeft daarbij lokale partijen en initiatiefnemers nodig. Het Ontwikkelingsplan biedt hen ruimte om met frisse, nieuwe ideeën te komen. De EU daagt middels Leader ook uit tot samenwerking tussen plattelandsregio's, zowel nationaal als internationaal. Voor de Kop denken we in de eerste plaats aan het (inter)nationale Waddenverband (duurzame economische gebiedsontwikkeling) en aan samenwerking op het gebied van duurzame energie.

Met dit LEADER Ontwikkelingsplan nodigen we bewoners, organisaties en bedrijven in de regio uit om met nieuwe ideeën en projectvoorstellen te komen, die een bijdrage kunnen leveren aan de duurzame ontwikkeling van de Kop van Noord-Holland en Texel.

Mei 2007,
De Plaatselijke Groep Kop van Noord-Holland en Texel.

1. Inleiding

1.1 Terugblik Leader+

Zes jaar geleden ging in de Kop en Texel het EU-programma Leader van start. Betrokkenen in en buiten het gebied vonden dat de regio een extra sociaal-economische impuls heel goed kon gebruiken. Het innovatieve EU programma Leader leek daarvoor uitermate geschikt, omdat het gericht is op sociaal-economische ontwikkeling die voortkomt uit de regio zelf, en omdat het een programma van relatief kleinschalige projecten is – goed passend bij een regio die duurzaam is en dat wil blijven. In 2001 werd het Leadergebied Kop van NH en Texel ingesteld met de volgende doelstellingen:

- het stimuleren van vernieuwende initiatieven van onderop
- bevordering van samenwerking tussen actoren
- het uitwisselen van kennis en ervaring
- de profilering van de sociaal-culturele identiteit van het gebied
- technologische vernieuwing

Technologische vernieuwing was als thema een eigen keuze, de eerste vier punten waren algemene Leader-thema's.

In de afgelopen periode is Leader in de Kop van Noord-Holland een groot succes geweest. Het programma is vooral ingezet om technologische innovaties en samenwerking te bevorderen. Dit uitte zich in projecten die gericht waren op het versterken van nieuw ondernemerschap, een gebiedsgerichte aanpak waarin samenwerking tussen groepen en personen uit verschillende sectoren centraal stond (ketenbenadering) en – specifiek voor de Kop – het behouden en bevorderen van werk in de regio, waarbij vooral duurzame energie een groeisector was. Er zijn zo'n honderd projecten aangemeld, waarvan er 25 in voorbereiding zijn en 60 geschikt. De totale omvang van investeringen van de beschikte projecten bedroeg 16 Miljoen Euro, waarvan een fors aandeel aan private investeringen. Op de totale kosten genereerde de EU co-financiering een factor 6 aan nationale middelen, waarvan meer dan de helft voor rekening kwam van private gelden.

In de loop van de jaren werd steeds duidelijker dat de ontwikkeling van de regio meer samenhang krijgt als projecten 'passend' zijn, dat wil zeggen als ze bij het gebied passen vanuit economisch, sociaal en cultureel oogpunt. Bij alle betrokkenen is de identiteit van de regio helderder voor ogen gekomen.

Het succes achter Leader in de Kop is gebaseerd op het gedachtegoed van het Leaderprogramma, zijnde:

- het werken met initiatieven van onderop (*bottom up*)
- gericht op samenwerking tussen verschillende actoren.
- projecten moeten passen bij het gebied (meestal kleinschalig)
- men werkt zoveel mogelijk integraal
- en men zoekt vernieuwing voor het gebied (innovatie).

- In alle gevallen uitgaan van publiekprivate samenwerking (PPS) bij het realiseren van projecten.

De Plaatselijke Groep, bestaande uit particulieren én vertegenwoordigers van overheden (ook PPS dus!), speelt een belangrijke rol. De PG beoordeelt de ingediende projecten, maar kan ook zelf initiatieven ontplooiën.

1.2 Aanleiding Ontwikkelingsplan Leader 2007-2013

Het EU- programma voor plattelandontwikkeling Leader heeft inmiddels een geschiedenis van bijna twintig jaar – drie projectperioden van zes jaar. In het begin van de jaren negentig deden drie gebieden in Friesland mee aan Leader I, Leader II betrof gebieden in de drie noordelijke provincies en de gehele provincie Flevoland, en van 2001-2006 waren er in heel Nederland en in alle twaalf provincies in totaal 28 Leadergebieden.

In de afgelopen twintig jaar is het landbouwbeleid omgebogen tot een beleid voor het platteland – het sectorbeleid (1e pijler) heeft plaatsgemaakt voor een beleid van diversificatie (2e pijler). Leader is binnen dat plattelandsbeleid het programma voor plattelandontwikkeling van onderop. In de komende projectperiode valt Leader onder het EU-Plattelandsontwikkelingsprogramma 2 (POP2). Leader is één van de vier ‘assen’ van POP2. Gebieden die in aanmerking willen komen om Leadergebied te worden kunnen voor 1 juni 2007 een Ontwikkelingsplan indienen bij het ministerie van LNV.

Daarmee is er aanleiding om terug te kijken en om lijnen uit te zetten voor de volgende planperiode. Qua visie op het gebied, qua werkwijze én qua bekendheid in het gebied (netwerk en publieksbereik) heeft de PG zich de afgelopen zes jaar ontwikkeld. Men is succesvol geweest en een sterk vervolg is mogelijk.

1.3 Positionering

Leader Kop van Noord-Holland en Texel zal ook in de komende planperiode, werkend van onderop, kleinschalige innovatie en effectieve samenwerking tot stand brengen en werken aan versterking van de identiteit van het gebied. De ‘omgeving’ van Leader is echter veranderd:

- Rijk en provincies hebben POP2 en allerlei rijks- en provinciale programma’s gecombineerd tot het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Het ILG is ingegaan op 1 januari 2007. Het is provinciaal georganiseerd, waarbij de provincies een aantal rijkstaken hebben overgenomen, en gebiedscommissies in de provincie aan het werk gaan om de uitvoering van beleid en projecten per gebied te stroomlijnen. De Kop en Texel vormen elk een afzonderlijk ILG-gebied en hebben dus ook allebei een ILG-gebiedscommissie.
- De uitvoering van het sectorale sociaaleconomische stimuleringsbeleid is met ingang van 2007 voor het gehele gebied ten noorden en westen van Alkmaar ondergebracht bij het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland

Noord. Daaraan hebben de gemeenten in het werkgebied financieel bijgedragen.

- Tevens gaat in 2007 het Waddenfonds van start, dat in de komende jaren 800 miljoen Euro beschikbaar heeft voor ecologie en duurzame economische ontwikkeling van de Waddenregio – inclusief de Kop van Noord-Holland.

Leader combineert een kwalitatieve benadering van economische ontwikkeling met een *bottom up* werkwijze. Daarmee onderscheidt het zich inhoudelijk en qua methode van de genoemde programma's. De nieuwe PG zal zich wel actief moeten profileren. In Hoofdstuk 3 gaan we nader op deze materie in.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 en 3 schetsen de uitgangssituatie voor Leader in Kop van Noord-Holland en Texel door respectievelijk het gebied globaal te beschrijven en te karakteriseren én door stil te staan bij een aantal belangrijke beleidsinitiatieven voor het gebied. Het zwaartepunt van dit Ontwikkelingsplan ligt in hoofdstuk 4; daarin komen strategie, ambitie, visie en doelen voor Leader in de komende planperiode uitgebreid aan de orde. Hoofdstuk 5 geeft een beeld van de organisatie en de werkwijze van de Plaatselijke Groep. Hoofdstuk 6 levert de financiële onderbouwing van Leader Kop van Noord-Holland en Texel 2007-2013.

2. Gebiedsbeschrijving en analyse

2.1 Begrenzing

In de LEADER+ periode bestond het projectgebied uit de gemeenten Anna Paulowna, Texel, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe en Niedorp. Dat leverde een gebied op van 641 vierkante kilometer en ruim 69.000 inwoners (in 2001). Daarmee was het projectgebied 'onbevolkt' genoeg om Leadergebied te worden – een belangrijk criterium van LEADER+. Ongelukkig genoeg vielen daardoor de gemeenten Schagen en Harenkarspel én het landelijk gebied rond Julianadorp buiten het Leadergebied – terwijl ze wel degelijk tot de Kop van Noord-Holland behoren. In de nieuwe planperiode geldt het criterium van bevolkingsdichtheid niet meer, reden om deze 'ontbrekende' delen van de Kop aan het Leadergebied toe te voegen.

Met **Harenkarspel** begint, vanuit het zuiden gedacht, het relatief gezien lege gebied ten noorden van Alkmaar. Het landschap is agrarisch, grootschalig en uitgestrekt van karakter, net als in de gehele Kop. Historisch gezien hoort het bij West-Friesland. **Schagen** heeft in de Kop van Noord-Holland een regionale centrumfunctie. Ook Schagen hoort bij West-Friesland maar de actuele betekenis van 'de stad Schagen' ligt in de Kop. Evenzo is het logisch om het gebied rond **Julianadorp** (tot aan de Doggersvaart, inclusief Huisduinen maar exclusief Vliegveld de Kooy) in het Leadergebied op te nemen. Het valt weliswaar onder de gemeente Den Helder, maar vormt qua ontstaansgeschiedenis en actuele betekenis (landbouw, toerisme) een onderdeel van het plattelandsgebied van de Kop van Noord-Holland. Het projectgebied voor de komende planperiode is 750 km² groot en bevat ruim 120.000 inwoners. De exacte gegevens van de begrenzing en de inwonertallen zijn te vinden in bijlage 6.

2.2 Schets van het gebied

Demografisch

De 122.000 inwoners van het Leadergebied wonen in negen gemeenten en vijftig woonkernen op een totale oppervlakte van ca. 750 km². Bij ongewijzigd beleid zal het aantal inwoners in de komende tientallen jaren ongeveer gelijk blijven of langzaam toenemen. In modelberekeningen neemt het aantal ouderen toe, wat inhoudt dat de omvang van de beroepsbevolking langzaam zal afnemen.

Geografisch

Het gebied is op te vatten als een schiereiland (de Kop van Noord-Holland) plus een eiland (Texel). Het grootste deel van het oppervlak bestaat uit polders in allerlei soorten en maten. Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer liggen rondom, de overgang naar Noord-Kennemerland en West-Friesland is

duidelijk waarneembaar in het landschap en aan de drukte. De verbindingen bestaan uit een spoorweg, een kanaal en wegen in zuidelijke richting, richting Amsterdam (gelegen op 70 km) en een autoweg over de Afsluitdijk naar Friesland (op 50 km). Texel is met een veerboot verbonden met Den Helder. De belangrijkste oriëntatie is zuidelijk, op de Randstad. De streek is voornamelijk gericht op land- en tuinbouw (bloembollen), en op recreatie en toerisme (vooral sterk op Texel en in de kuststrook van de Kop).

De Kop van Noord-Holland is in de loop van de eeuwen 'veroverd' op de Waddenzee. Het gebied wordt tegen de Noordzee beschermd door dijken en duinen, die gelden als 'zwakke schakels' in de Nederlandse kustverdediging (dit geldt niet voor Texel). In de komende jaren is groot onderhoud nodig om de veiligheidsrisico's aanvaardbaar te houden.

Economisch

De Kop van Noord-Holland en Texel kennen een redelijk gedifferentieerde economische structuur, met ongeveer 30.000 arbeidsplaatsen. Ruim de helft van de beroepsbevolking werkt buiten het gebied. Afgezien van de stad Den Helder (met de Koninklijke Marine, de marinebasis en het vliegveld) zijn de belangrijkste economische dragers de land- en tuinbouw, visserij, en recreatie en toerisme. Energiecentrum Nederland (ECN) in Petten is een grote werkgever. Er zijn geen grote economische problemen in het gebied, al staat de werkgelegenheid onder druk en hebben de land- en tuinbouw en de visserij het niet gemakkelijk.

In veel plattelandsgebieden in Nederland bieden steden een stevig houvast voor de gebiedsontwikkeling. Den Helder verschaft dat houvast slechts in beperkte mate (cultuur, zorg en welzijn). De stad ligt perifeer in het projectgebied, enigszins terzijde, terwijl Schagen door haar ligging en karakter ('aantrekkelijk stadje') wel een echt regionaal centrum is.

2.3 Kwaliteiten

Natuur, milieu en water

De kwaliteit van de leefomgeving in de Kop en Texel is uitstekend. Daarbij gaat het om factoren als de luchtkwaliteit (zeer weinig fijn stof / smog) en de aantrekkelijkheid van het gebied: rust en ruimte, geringe stank- en geluidshinder. Hoge milieubelasting als gevolg van zware industrie is afwezig, afgezien van enkele locaties nabij havens. De land- en tuinbouw, vooral de bollenteelt, kan wel een milieubelasting voor bodem, grondwater en oppervlaktewater opleveren. Recreatie en toerisme geven in drukke periodes verstoring van natuur en landschap in sommige gebieden.

Landschap en cultuurhistorie

De Kop van Noord-Holland (inclusief Texel) is voor Nederlandse verhoudingen een echt plattelandsgebied: een meestal tamelijk grootschalig landbouwgebied, bestaande uit polders, waterwegen en een kuststrook. Er

zijn ook kleinschaliger delen, zoals o.a. het voormalige Waddeneiland Wieringen, de zuidelijke helft van Texel en het gebied rond Schagen.

Texel (het zuidelijke deel) en Wieringen hebben stuwwallen uit de laatste ijstijd als historische kern. Huisduinen en Callantssoog zijn voormalige kusteilanden. Het gedeelte van het gebied dat binnen de Westfriese Omringdijk ligt (Schagen, Harenkarspel) is van middeleeuwse oorsprong maar grotendeels gemoderniseerd in de twintigste eeuw (ruilverkavelingen). De polder Zijpe en de Wieringerwaard dateren uit de tijd van de grote droogmakerijen in de 17^e eeuw. De rest van het gebied bestaat uit modernere polders zoals de Anna Paulownapolder en de Eierlandse Polder (op Texel) (19^e eeuw) en de Wieringermeer (20^e eeuw).

Het projectgebied is dus een zeer gevarieerd gebied, met kleinschalige en grootschalige elementen, van zeer oud tot zeer jong, met overal sporen van de strijd tegen het water. Texel neemt als Waddeneiland een bijzondere plaats in. Het bevat veel natuur en kent een sterke toeristische ontwikkeling. De Kop van Noord-Holland is grotendeels voormalig waddengebied en is - zoals gezegd - op te vatten als een schiereiland dat omgeven is door het IJsselmeer, Waddenzee en Noordzee. De voornaamste gezichtsbepalende elementen zijn:

- in de kuststrook: de Hondsbossche Zeewering en de duinen van Petten tot Den Helder – die het voornaamste natuurelement in de Kop vormen
- de landbouw, waarbij het grote en groeiende areaal bollenteelt opvalt
- een aantal 'grote lijnen': het Noordhollandsch Kanaal en de N9, de spoorlijn, de A7, de Balgzanddijk. Andere opvallende elementen zijn

- het Amstelmeer en de voormalige zeearm die van Oudesluis naar Van Ewijcksluis loopt
- het voormalige eiland Wieringen.

De rol van Den Helder en Texel in het maritieme verleden van Nederland heeft allerlei sporen achtergelaten. Opvallend is de Stelling van Den Helder, een groot verdedigingswerk uit de tijd van Napoleon. Ook de visserij was en is duidelijk aanwezig met o.a. de voormalige vissersplaats Kolhorn en de vissershaven van Den Oever.

Economie en sociaal-economische vitaliteit

De Kop van Noord-Holland en Texel kennen weinig grote werkgevers, het overgrote deel behoort tot het midden- en kleinbedrijf. Veel mensen in het gebied, vooral veel hoger opgeleiden, werken in het zuiden van de provincie.

De **land- en tuinbouw** in de Kop en Texel is belangrijk voor de regionale economie. Landelijk is de bijdrage van de sector aan de economie 9%, zowel qua omzet als qua werkgelegenheid. In het projectgebied is die bijdrage beduidend hoger; zo zorgt de land- en tuinbouw voor 15% van de werkgelegenheid. De bollenteelt is de belangrijkste sector. De algemene trend in de land- en tuinbouw is er één van schaalvergroting en intensivering. Het aantal bedrijven en de werkgelegenheid zullen blijven afnemen. Studies voor de verschillende sectoren laten zien dat onder voortgaande modernisering melkveehouderij en akkerbouw een 'neutraal' toekomstperspectief hebben. Groente- en fruitteelt, sierteelt en verbrede landbouw kunnen de toekomst positief tegemoet zien. Een gunstige omstandigheid voor de land- en tuinbouw is dat de Kop, ook letterlijk, ruimte biedt voor ontwikkeling – zoals te zien is aan het grote nieuwe glastuinbouwgebied Agriport A7 en het nieuwe bollencomplex bij Anna Paulowna.

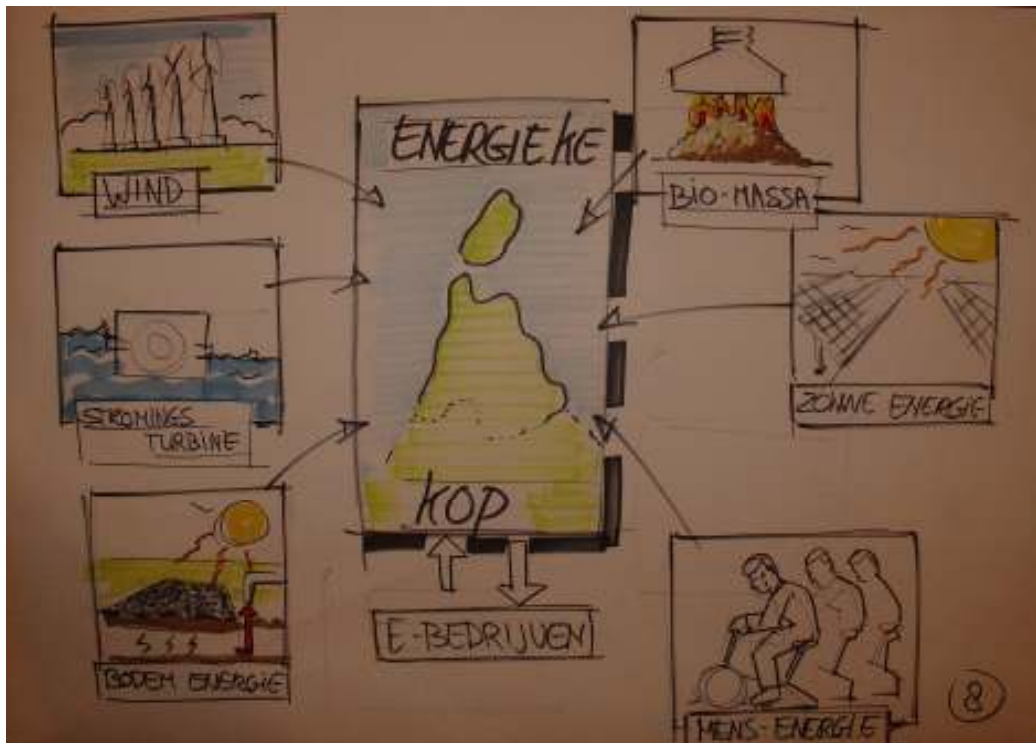
Wat **recreatie en toerisme** betreft vormen de Kop en Texel een gebied dat het moet hebben van natuur en water. De sector is de afgelopen jaren continu gegroeid. Texel geldt als topbestemming (jaarlijks 4 miljoen overnachtingen), maar ook de Kop is populair (3 miljoen). Of de groei aanhoudt is onzeker, met name door de concurrentie met goedkopere bestemmingen. De watersportsector is belangrijk door de nabijheid van Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer, en de mogelijkheden voor binnenvaart. Het Wieringerrandmeer en Marina Petten zijn grote projecten die, als ze gerealiseerd worden, de watersport in het projectgebied een enorme impuls kunnen geven.

De **visserij** zal gezien de beperkingen van de natuur en / of het visserijbeleid niet kunnen groeien in omvang. De visafslagen van Den Oever en Den Helder samen behoren echter wel tot de grootste en modernste van Nederland, waarmee de visserij een stevige basis in het gebied heeft. Het behoud van een rendabele sector zal dan ook gezocht moeten worden in modernisering: product vernieuwing, kostprijsverlaging en ‘verbreding’ richting recreatie en toerisme – zoals gedemonstreerd in de ZeeVerse Vismarkt van Den Oever.

De Kop en Texel – een regio met veel zon, wind en water – is sterk in **duurzame energie**. Er is sprake van veel bedrijvigheid en innovatie op dit terrein. Het gaat daarbij om het ontwikkelen, testen, verkopen en toepassen van hoogwaardige techniek bij benutting van windenergie, en energie uit water en biomassa. Naast de Koninklijke Marine horen hiertoe de offshore-sector, instellingen en bedrijven voor duurzame energie, ECN in Petten, het zeeonderzoek op Texel en de maritieme opleidingen. De sterke positie van het gebied op dit terrein blijkt bijvoorbeeld uit de aanwezigheid van het Kenniscentrum Windenergie Materialen en Constructies (WMC) en het Windturbine Testpark Wieringermeer (EWTW). Uitbreiding van bedrijvigheid is mogelijk in de offshore sector en in de ontwikkeling van windmolenparken.

Speciale vermelding verdient ‘Renewable Energy Valley’, een netwerk van bedrijven en instellingen uit de Kop die zich bezig houden met duurzame energie. Vanuit dit netwerk participeert men in ‘Energy Valley’, waarin partijen uit de energiesector uit Noord-Nederland samenwerken aan duurzame energie, in de vorm van innovatieve projecten.

Ten slotte is het projectgebied een aantrekkelijk gebied om te **wonen**, wat in het denken over het platteland ook steeds meer gezien wordt als een sociaaleconomische factor van belang – denk aan de levensvatbaarheid van dorpen, bijvoorbeeld als het gaat om het behoud van scholen en andere voorzieningen. Dat effect van wonen wordt ook onderkend in de twee grote projecten waarvan in de Kop sprake is, Wieringerrandmeer en Marina Petten (beiden overigens ook omstrede). Deze projecten gaan onder meer uit van een positief effect van een combinatie van wonen, werken (recreatie en toerisme) en natuur en landschap op de sociaaleconomische vitaliteit.

3. Beleidsmatige context

3.1 Plattelandsbeleid van EU en nationale overheid

De Europese Unie heeft haar beleid voor plattelandsontwikkeling omschreven in POP2 (PlattelandsOntwikkelingsProgramma 2), een programma dat loopt van 2007 t/m 2013. Het EU-beleid voor het platteland richt zich op de agrovoedingssector, het milieu en de plattelandseconomie en -bevolking, met de volgende kerndoelen ('assen'):

1. versterking van de concurrentiekracht van de land- en bosbouw
2. verbetering van het milieu en het platteland
  - instandhouding van biodiversiteit
  - ... en van land- en bosbouwsystemen met hoge natuurwaarden
  - implementatie van de Kaderrichtlijn Water
  - tegengaan van klimaatverandering
3. verhoging van de levenskwaliteit en het bevorderen van de diversificatie van de plattelandseconomie
4. Leader: innovatieve beleidsvorming en -uitvoering
  - gebaseerd op een bottom-up benadering
  - en in combinatie met de doelen uit de eerste drie assen

POP2 ondersteunt de versterking van de concurrentiekracht van land- en bosbouw, en bevordert duurzame economische ontwikkeling en een aantrekkelijk woon- en werkklimaat op het platteland. De Europese Commissie hecht veel waarde aan Leader, als middel om met passende, kleinschalige projecten samenwerking en draagvlak voor ontwikkeling te kweken.

De hoofdlijnen voor het Nederlandse plattelandsbeleid zijn vastgesteld in de Agenda voor een Vitaal Platteland (AVP, 2004) en zijn vervolgens in samenhang met zowel Europese als provinciale beleidskader uitgewerkt. Het meest opvallende element in het AVP en het beleid dat sindsdien is ontwikkeld is de andere positie die de rijksoverheid is gaan innemen. Men stelt kaders en maakt ruimte voor initiatiefnemers en voor lagere overheden, vooral provincies – men is afgestapt van het uitgangspunt om vanuit Den Haag de ontwikkelingen in plattelandsregio's te willen sturen. Ook neemt men die positie niet alleen in als het gaat om de doelstellingen van POP2, maar ook wat betreft het eigen beleid voor landbouw, milieu, natuur en landschap en voor dierenwelzijn en diergezondheid. De overheid geeft richting, maar stelt niet vast wat er moet gebeuren. Wel heeft Nederland aangegeven hoe men het POP-geld wil besteden

- 30% aan As 1: versterking concurrentiekracht agrarische bedrijven
- 30% aan As 2: beheer voor natuur en landschap
- 40% aan As 3 en 4: diversificatie van het platteland + Leader.

In Nederland is de afgelopen jaren vanuit de AVP en in samenhang met de ontwikkeling van POP2 gewerkt aan het Investeringsbudget Landelijk Gebied, dat op 1 januari 2007 van start is gegaan. Allerlei regelingen en subsidieprogramma's voor het landelijk gebied zijn / worden opgeheven dan

wel opgenomen in het ILG. De uitvoering van het plattelandsbeleid komt in handen van de provincies, die ILG-gebiedscommissies instellen die voor hun gebied verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van plattelandsbeleid en -projecten. Men beoogt met het ILG de uitvoering van plattelandsbeleid te vereenvoudigen en te ontdoen van bureaucratie, de rol van provincies te versterken, én een gebiedsgewijze uitvoering van beleid en projecten tot stand te brengen.

3.2 Plattelandsbeleid Provincie Noord-Holland

In het nieuwe Collegeprogramma 2007-2011 zeggen Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het volgende over plattelandsontwikkeling:

“In de geest van de Wet Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) is ons hoofddoel een vitaal, groen en duurzaam platteland, met behoud en versterking van de sociaaleconomische infrastructuur. De ILG-gebiedscommissies zullen wij krachtig ondersteunen. Binnen de door Provinciale Staten en door ons vastgestelde kaders zullen de gebiedscommissies nieuwe, integrale projecten voordragen. Belangrijk is dat bij het maken van plannen voor het landelijk gebied bewoners, ondernemers en belangenorganisaties kunnen meedenken.”

Provincie Noord-Holland heeft in haar provinciale Meerjarenprogramma (pMJP) duidelijk gemaakt hoe ze te werk wil gaan met het nieuwe Investeringsbudget Landelijk Gebied. Een paar dingen vallen op:

- Texel en de Kop hebben elk een eigen ILG-gebiedscommissie. De samenstelling is ‘zwaar’: bestuurders (o.a. burgermeesters) en hoge vertegenwoordigers van belangenorganisaties
- voor de provincie is het ILG allereerst een manier om bestaand provinciaal beleid beter uit te voeren. De ‘kern’ van het pMJP betreft grote fysieke projecten voor natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie, landbouw. “Het accent ligt op de fysieke omgeving, in het bijzonder op grondverwerving, inrichting en beheer”. De tweede categorie betreft water- en milieukwaliteit (gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders). Sociaaleconomische vitaliteit is de derde categorie. De aansturing en financiering daarvan loopt niet primair via het ILG
- de gebiedscommissies nemen begin 2007 ‘bestaande boedel’ over, d.w.z. projecten die dan in een gebied uitgevoerd worden. Dit betreft grote projecten uit de kern van het pMJP. Tot en met 2009 voorziet men een soort van ‘op gang komen’ van de gebiedscommissie, het gebiedsbureau en de samenwerking in het gebied. “Vanaf 2010 dient er overal sprake te zijn van een volwaardige en op tempo zijnde regionale uitvoeringsorganisatie”.

In het pMJP ligt de nadruk op grote fysieke projecten en een betere en snellere uitvoering van die projecten op gebiedsniveau. Men hecht erg veel waarde aan stroomlijning, vereenvoudiging en deregulering. Zeker de eerste jaren heeft sociaaleconomische vitaliteit geen prioriteit. Wel gaan Gedeputeerde Staten zich in de loop van 2007 voor het eerst uitspreken over sturing en inhoud van de sociaaleconomische versterking. Wanneer dat

ontsluiting, nieuwe bedrijventerreinen enz. betreft, ligt dit in de lijn van het pMJP, weinig duidelijkheid is er echter waar het over de kwalitatieve kant van de gewenste ontwikkeling gaat. Voorlopig lijken 'POP-as 2' (verhogen duurzaam gebruik landbouwgrond) en 'POP-as 3' (leefkwaliteit, diversificatie plattelandseconomie) niet veel aandacht te krijgen in gebiedscommissies. Over Leader (As 4) wordt niet gesproken.

Kortom, men werkt in de ILG-operatie en in de gebiedscommissies niet of slechts beperkt met betrokkenheid van onderop. Het zal niet of slechts weinig gaan over plattelandsonwikkeling.

3.3 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Tot en met 2006 functioneerde het Leaderprogramma binnen Kop en Munt, een regionaal economisch stimuleringsprogramma voor de Kop en Texel. De taken van Kop en Munt zijn met ingang van 2007 overgenomen door het nieuwe Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, dat als werkgebied Noord-Kennemerland, West-Friesland en de Kop en Texel heeft. Het ontwikkelingsbedrijf heeft vier taken

- promotie en acquisitie: zorgen voor een optimaal vestigingsklimaat voor bedrijven
- participaties: het verstrekken van risicodragend kapitaal aan veelbelovende ondernemingen
- (her)ontwikkeling van bedrijfslocaties: begeleiding van bedrijven bij vestiging, (her)ontwikkeling van bedrijfspanden en -locaties
- structuurversterking en innovatie, projecten in de agribusiness, watergebonden bedrijvigheid, duurzame energie en recreatie en toerisme.

Het ontwikkelingsbedrijf richt zich op de 'gewone', tamelijke grootschalige economische initiatieven en ontwikkelingen in het noorden van Noord-Holland. De Leader-benadering van sociaal-economische versterking geldt als aanvulling binnen het thema 'structuurversterking en innovatie'.

3.4 Conclusie: er is behoefte aan Leader

Leader werkt aan sociaaleconomische versterking door:

- ondersteuning van initiatieven van onderop (*bottom up*)
- verschillende actoren te stimuleren tot samenwerking
- te streven naar passende, integrale projecten (vaak kleinschalig)
- vernieuwing voor het gebied te stimuleren (innovatie, pilots)
- door projecten te realiseren op basis van publiekprivate samenwerking (PPS).

De uitgangssituatie voor Leader is anders dan bij de start van LEADER+ in 2001. De provincie heeft een sterkere regiefunctie gekregen in het plattelandsbeleid, en maakt de overgang naar een gebiedsgerichte uitvoering van beleid. Het pMJP heeft echter de aandacht vooral bij grote fysieke

projecten, en sociaaleconomische versterking is geen prioriteit. Afstemming met het werk van de ILG-commissies voor Texel en de Kop is daarom geen probleem.

Wat betreft het Ontwikkelingsbedrijf kan de PG voortbouwen op de samenwerking zoals die bestond met Kop en Munt. Leader verzorgt een eigen inbreng (qua visie en werkwijze) op het terrein van structuurversterking en innovatie, die aanvullend is op de veelal grootschaliger activiteiten van het Ontwikkelingsbedrijf.

4. Strategie, ambitie, visie en doelen

4.1 Uitdagingen

De Kop en Texel kennen een dubbele oriëntatie op hun nabijgelegen omgeving. Aan de ene kant bestaat er een sterke oriëntatie op het zuidelijk deel van de provincie: de regio ligt aan de periferie van de Randstad, maar onderhoudt er wel een tamelijk directe relatie mee. De afstand tot Amsterdam is veel geringer dan bijvoorbeeld vanuit Friesland. Een behoorlijk aantal bewoners werkt in het zuiden van de provincie. Aan de andere kant is er ook een oriëntatie op het noorden: de regio ligt aan de zuidpunt van één van de grootste aaneengesloten natuurgebieden van Noordwest Europa, de Waddenzee. De Kop is ook uit de Waddenzee ontstaan. De strikte bescherming van de Waddenzee maakt grootschalige expansie van aanwezige sectoren onmogelijk – de kansen kunnen niet op een klassieke manier worden benut. Maritieme activiteiten, energiewinning, luchtverkeer, landbouw, visserij en recreatie en toerisme zullen zich op passende wijze moeten ontwikkelen en zich moeten onderscheiden op kwaliteit. Het projectgebied heeft daarmee een duurzame economische ontwikkeling min of meer opgelegd gekregen.

Het gebied moet dus haar weg zoeken vanuit die twee oriëntaties: onder randstedelijke invloed maar geen randstad, en dat ook niet kunnen (en willen) worden: duurzaamheid, ruimte, natuur, cultuurhistorie. En: deel van het Waddengebied, maar niet heus: intensieve landbouw, bedrijventerreinen, een volwassen infrastructuur, recreatie en toerisme met een forse omvang.

Het verenigen van die twee tendensen in één economische, sociale en culturele ontwikkeling, daarin ligt de uitdaging.

Duurzame economische ontwikkeling

De uitgangspositie maakt het gebied in veel opzichten geschikt om zich te ontwikkelen tot een voorloper in duurzame economische ontwikkeling: “hier werken we duurzaam”. Dat profiel zou herkenbaar moeten zijn in de verschillende sectoren, zoals bollenteelt en glastuinbouw, recreatie en toerisme, visserij en duurzame energie (o.a. maritieme activiteiten). Men zou in deze sectoren kunnen streven naar de status van ‘nationale voorloper’.

Het aannemen van een duurzaam profiel schept verplichtingen als het gaat om kwaliteitsverbetering van milieu, natuur en landschap. Een eerste stap zou kunnen zijn het inventariseren van de huidige milieu-, natuur- en landschapskwaliteit op gebiedsniveau, en het vaststellen van de feitelijke trends. Ook is het vanuit duurzaamheidsoogpunt zaak om zuinig te zijn met grootschalige ingrepen in het landschap.

Een laatste uitdaging ligt in het verder ontwikkelen en uitbouwen van nieuw ondernemerschap. Leader werkt met plattelandsbedrijven en -ondernemers. Het gaat om ondernemerschap dat in allerlei relaties met het gebied laat zien

dat het thuis is in de Kop en Texel: economisch maar ook sociaal en cultureel. Plattelandsondernemers worden binnen Leader gestimuleerd om zich op allerlei manieren te verbinden, zich op te stellen als een partner in de gebiedsontwikkeling. Dat kan zich uiten in ondersteuning van het verenigingsleven, sponsoring, samenwerking met andere ondernemers, enzovoort. Een recent voorbeeld van nieuw ondernemerschap in de Kop en Texel is het initiatief 'Wonderlijk Wieringen'.

Een goed leefklimaat

Hierbij gaat het om het werken aan een aantrekkelijke omgeving (natuur, landschap, milieu), en om versterking van het woonklimaat in de dorpen (draagvlak kleine kernen, verenigingsleven, cultuur als samenbindende factor, werkgelegenheid). Positieve ontwikkelingen op deze punten hebben ook hun effect op toerisme en recreatie.

Onlangs publiceerde het Centraal Planbureau een studie naar het verband tussen wonen en regionale economische ontwikkeling (op het niveau van COROP regio's). Dat verband is, onder het huidige stelsel van ruimtelijke ordening in Nederland, als volgt te karakteriseren:

- 'mensen volgen huizen' – dat wil zeggen: mensen gaan wonen waar huizen beschikbaar zijn
- 'banen volgen mensen' – op de lange termijn past de werkgelegenheid zich aan de regionale bevolking aan.

Dit levert een extra argument voor het streven naar een goed woonklimaat in een gebied – en voor investeringen in kwaliteit van de leefomgeving.

4.2 Ambities en kernthema's

De ambities van de Leadergroep Kop van Noord-Holland en Texel voor de komende planperiode zijn als volgt samen te vatten:

1. De benutting en verdere ontwikkeling van de **specifieke kwaliteiten** op het terrein van:
  - landbouw en visserij
  - nieuw ondernemerschap
  - toerisme en recreatie
  - technologie en duurzame energie
2. Een versterking van de **identiteit** van het gebied. De basiselementen (landschap, wind, lucht en water, bollenvelden, molens, cultuurhistorie & cultuur) in hun samenhang gebruiken en verbinden om de identiteit van het gebied door te ontwikkelen en beter op de kaart te zetten.

Deze ambities leiden voor Leader Kop van Noord-Holland en Texel tot de volgende kernthema's (zie ook schema op pagina 22):

Kernthema 1: Samenwerken en verbinden.

Om de identiteit van het gebied als geheel te versterken is het noodzakelijk om zowel sectoren als deelgebieden met elkaar te verbinden, en

samenwerking tussen groepen te bevorderen. Het thema 'samenwerken en verbinden' kan op alle andere kernthema's worden toegepast. Het gaat om het versterken van de gemeenschappelijke elementen en kwaliteiten van het gebied in hun onderlinge samenhang:

- interne (op bewoners gerichte) bewustwording en versterking van de identiteit kunnen plaatsvinden door sociaal-culturele initiatieven te verbinden en samenwerking op het gebied van cultuur te bevorderen – en daarmee het woon- en werkklimaat te verbeteren ,
- daarnaast dienen kansen voor nieuwe product -marktcombinaties vanuit de Landbouw, de Visserij en de Energiesector ontwikkeld te worden: innovatie en samenwerking als opmaat voor identiteitsversterking,
- ontwikkeling van 'gebiedsproducten' in de recreatief / toeristische sector kan uitstekend dienen als verbindende schakel tussen identiteitsversterking en regionale economie.

In alle genoemde gevallen gaat het om het versterken van samenwerking tussen groepen en sectoren in de verschillende deelgebieden, inclusief het verbinden van groepen en sectoren die elkaar nog niet hebben ontdekt. Daarin liggen onverwachte mogelijkheden voor innovatie.

Voorbeelden van projectmogelijkheden zijn:

- bestaande of reeds uitgevoerde projecten: doorontwikkelen van projecten 'Texels lamsvlees', project Boerenkamers, Bloeiend Zijpe, Wonderlijk Wieringen
- nieuwe ideeën: 'Oesterkweek Kop', arrangementen met cultuur- en cultuurhistorische routes, paardentoeerisme, arrangementen met vaarroutes, ontwikkeling landbouwroute (vgl. project 'de Tuinen van Harenkarspel'), arrangementen Afsluitdijk, voorloper Biosphere Reserve (samenwerking met Menorca, TNS-project).

Kernthema 2: Duurzame energie en nieuwe technologie

Een van de meest karakteristieke elementen van de Kop en Texel is energie. Met de beschikbaarheid van open ruimten, kust en de aanwezigheid van gespecialiseerde kennisinstututen op dit gebied vormt het gebied een proeftuin voor innovatie op het gebied van energietechnologie. Kleinschalig, nieuw ondernemerschap krijgt een kans als spin-off van grootschalige ontwikkelingen, én is een goede mogelijkheid om via Leader een kwaliteitsimpuls in verschillende sectoren te genereren. Dit geldt niet alleen voor de energiesector (windmolentechnologie) maar ook voor andere sectoren: land- en tuinbouw (denk aan Agriport A7 of de bloembollenteelt), afvalverwerking, waterbesparing, milieubesparing door biomassaproductie etc.

Voorbeelden van projectmogelijkheden zijn:

- bestaande of reeds uitgevoerde projecten: pilots en uitbreiding biomassavergisting (aansluitend op grootschalige ontwikkelingen), duurzaam (= gesloten) eigen energiehuishouding Kop en Texel (vgl. voorbeeld Duurzaam Texel)

- nieuwe ideeën: clustering windturbines, toepassing waterstof op Texel, Energie uit water, 'Rijden op lucht', project Tocardo (energie uit stroming), project Waterwerken.

Kernthema 3: Landschap

De grote diversiteit aan karakteristieke landschappen in de Kop en Texel moet verder ontwikkeld, kwalitatief versterkt en fysiek ontsloten worden. De grootschalige openheid van landbouwgebieden (o.a. bollenvelden) en de grote en kleine cultuurhistorische elementen kunnen thematisch verbonden worden en daarmee de identiteit van het gebied als geheel versterken.

Voorbeelden van projectmogelijkheden zijn:

- bestaande of reeds uitgevoerde projecten: Nationaal Landschap ontwikkelen (als samenbundelende studie), project Island Landscape Farming, Biosphere Reserve (met Menorca)
- nieuwe ideeën: creatie van (natuur)landschappen (bijv. oude nollen en vennen, kreken etc., koppeling Recreatie en Toerisme).

Kernthema 4: Recreatie & Toerisme (natuur en cultuurhistorie)

Recreatie en toerisme vormen, zoals gezegd, een uitgelezen middel om sociaaleconomische ontwikkeling en identiteitsversterking te combineren. Het ontwikkelen van fiets- en vaarroutes op basis van cultuurhistorische en culturele elementen kan een forse kwaliteitsimpuls geven. Daarvoor zijn studies en pilots nodig, gericht op

- uitbreiding van zowel dag- als verblijfsrecreatie en restauratieve voorzieningen (vergroting van het aanbod)
- ontwikkeling van een cultureel en cultuurhistorisch profiel, streekpromotie en het creëren van bezoekerscentra
- samenwerking tussen bedrijven (ketenvorming, bijv. Bed and Breakfast)
- seizoensverbreding en een daarbij passend aanbod.

Voorbeelden van projectmogelijkheden zijn:

- bestaande of reeds uitgevoerde projecten: doorontwikkelen van projecten 'Texels lamsvlees', Project Boerenkamers, Bloeiend Zijpe, Wonderlijk Wieringen
- nieuwe ideeën: arrangementen met cultuur- en cultuurhistorische routes, paardentoerisme, arrangementen met vaarroutes, ontwikkeling landbouwroute (vgl. project 'de Tuinen van Harenkarspel'), arrangementen Afsluitdijk, Waddenpad, Old Skipperstown.

Kernthema 5: Land- en tuinbouw

Hoewel de land- en tuinbouw in Nederland zwaar onder druk staat, vooral in de dichtbevolkte gebieden, zijn er in de Kop en Texel voldoende

mogelijkheden om de sector te verbeteren en / of te versterken. Innovatie op de bedrijven zelf en het zoeken naar nieuwe product-marktcombinaties staan hierbij centraal. In het kielzog van de grootschalige ontwikkelingen rondom Agriport A7 kunnen kleinschalige, innovatieve initiatieven ontstaan op het gebied van de toelevering en verwerking (technologie, afvalverwerking, marktorientatie) en productinnovatie.

In het licht van de overige kernthema's dient er speciale aandacht te zijn voor diversificatie van bedrijven en het ontwikkelen van nieuwe product-marktcombinaties: verbreding van bedrijven naar zorg, toerisme of de verkoop van streekproducten. In ketenverband kunnen dergelijke initiatieven de sector een nieuw en verbeterd profiel geven én de sector als geheel versterken.

Voorbeelden van projectmogelijkheden zijn:

- bestaande of reeds uitgevoerde projecten: doorontwikkelen van projecten 'Texels lamsvlees', zilte teelt, innovatieve alternatieven voor inkomstenderving door verzilting, Marina Petten, rookgasreiniging bij Agriport A7, kleinschalige innovatieve combinatieprojecten, Biomassa
- nieuwe ideeën: ontwikkeling Bio-diesel, FT-Diesel, koppeling recreatie en toerisme aan zilte producten (productie, verwerking, gebruik).

Samenhang inhoudelijke kernthema's Kop van Noord-Holland en Texel 2007-2013

Benutting en ontwikkeling kwaliteiten

*economische impulsen en nieuw ondernemerschap
toerisme en recreatie
technologie en energie*

Versterking identiteit Kop en Texel

*landschap, wind, lucht en water
sociaal-culturele versterking*

<p>Kernthema 1 Samenwerken en verbinden</p> <p>Recreatie en toerisme als verbindende schakel tussen deelgebieden en sectoren 3-eenheid Visserij, Landbouw (incl. streekproducten) en Energie in evenwicht ontwikkelen (nieuwe product-marktcombinaties zoeken) Identiteit versterken door verbetering woon- en leefklimaat. Authenticiteit versterken bijv. in het culturele leven</p>			
<p>Kernthema 2 Duurzame energie en nieuwe technologie</p> <p><u>Kernbegrippen:</u> 1 Innovatie, 2 Kleinschalige pilots</p> <p>Vb. 'kleinschalige' samenwerkingsverbanden tussen grootschalige activiteiten die het op zichzelf wel redden en toeleverende MKB-initiatieven.</p> <p><u>Doelgroepen:</u> MKB-ondernemers</p>	<p>Kernthema 3 Landschap</p> <p><u>Kernbegrippen:</u> 1 Basiselementen wind, lucht, water, landbouw, bollenvelden, molens (energie), cultuur en cultuurhistorie (menselijke invloeden) versterken en verbinden. 2 Diversiteit binnen het gebied benutten en verbinden. Vb. Fysiek ontsluiten van kwaliteiten landschap</p> <p><u>Doelgroepen:</u> publieke partijen en consumenten</p>	<p>Kernthema 4 Recreatie & Toerisme (natuur en cultuurhistorie)</p> <p><u>Kernbegrippen:</u> Vergroting aanbod Seizoensverbreding Plattelandstoerisme, streekpromotie, vaar- en fietsroutes en voorzieningen, bezoekerscentra, kleinschalige infrastructuur. Vb. uitbreiding van dag- en verblijfsrecreatie voorzieningen, vergroting van het aanbod, ontwikkeling van een cultureel en cultuurhistorisch profiel, bezoekerscentra <u>Doelgroepen:</u> consumenten en MKB</p>	<p>Kernthema 5 Land- en tuinbouw</p> <p><u>Kernbegrippen:</u> 1 Innovatie en structuurversterking 2 Verbreding en verdieping 3 Streekproducten</p> <p>Vb. Versterking innovaties en ketens, nieuwe product-marktcombinaties</p> <p><u>Doelgroepen:</u> agrarische ondernemers</p>
<p><i>Leader projecten zijn 1) bottom up tot stand gekomen; 2) passen in het gebied en zijn zoveel mogelijk integraal; 3) vernieuwend voor het gebied</i></p>			

4.3 Visie en strategie

Leader neemt in de planperiode 2007-2013 een positie in naast de lopende beleidskaders vanuit Rijk, Provincie en gemeente op het gebied van sociaal-economische ontwikkeling. Leader vindt zijn plaats enerzijds door kleinschalige, innovatieve projecten te subsidiëren die de grootschalige ontwikkelingen ondersteunen, anderzijds heeft Leader ook een heel eigen opgave door groepen en sectoren te willen verbinden. Het gaat daarbij om het stimuleren van samenwerking die zal leiden tot:

- innovatie en integrale projectontwikkeling
- vorming van een coherent gebied / bewustwording van de gezamenlijke identiteit.

Die identiteit kan gestalte krijgen in een aantal sleutelprojecten, waar men trots op is, en die een startpunt kunnen gaan vormen voor samenwerking met andere gebieden.

De strategie om dit te bereiken is dat de Plaatselijke Groep deze filosofie meer zal gaan uitdragen en gestalte geven. De PG zal zijn taak als toetsende instantie voor ingediende projectvoorstellen uitbreiden met een initiërende taak. Daartoe zullen PG-leden workshops houden om samen met potentiële projectaanvragers te zien waar mogelijkheden liggen om innovatieve, integrale projecten te ontwikkelen. Zo krijgt het gebied een PG die het goede voorbeeld geeft,

- verbindingen legt en samenwerking demonstreert tussen sectoren en
- zelf innovatieve projectideeën ontwikkelt, uitdraagt en probeert te concretiseren.

4.4 Samenwerking en netwerkvorming

Samenwerking is een hoofdpunt van het Leader-programma, waarvan de EU verlangt dat het wordt uitgewerkt in het Ontwikkelingsplan. Ideeën voor samenwerking in het projectgebied én met andere gebieden dienen te worden benoemd – en daarvoor moet men gelden reserveren. De komende periode wil de PG samenwerking met andere gebieden (binnen Nederland en / of Europa) gaan ontwikkelen. Hierbij liggen in de eerste plaats goede kansen in het Waddengebied:

- de Friese waddeneilanden
- kustregio's van het Friese en Groningse platteland
- regio's in het Duitse en Deense waddengebied.

Bestaande en mogelijke samenwerking op het gebied van:

- toepassing windmolens (meeliften met NEW ENERGY-project (EU-regeling))
- Biosphere Reserve (met Menorca)
- Waddengoud
- ELREN (Energieproject)
- Old Skipperstown
- Island Landscape Farming.

5. Organisatie

5.1 Plaatselijke Groep (PG)

Binnen Leader vormt de Plaatselijke Groep het centrale orgaan, dat de implementatie en uitvoering van dit Ontwikkelingsplan ter hand neemt. Conform de regels van de EU bestaat de PG uit een groep personen, die een representatieve afspiegeling van de regio vormt en uit maximaal 50% personen afkomstig uit de publieke sector en minimaal 50% uit de private sector bestaat. Bij de werving en selectie van personen voor de PG is gestreefd naar een evenwichtige samenstelling, zowel qua sectorale achtergrond / netwerk als geografische herkomst. Zittende leden konden opnieuw een plaats krijgen in de PG, nieuwe leden werden actief geworven op grond van de volgende profielschets:

- brede belangstelling voor plattelandsontwikkeling en visie op de sociaaleconomische ontwikkeling in de Kop van Noord-Holland en Texel
- kunnen functioneren op persoonlijke titel
- relevante deskundigheid
- bereid en in staat tot het initiëren van projecten,
- met een uitgebreid netwerk in het gebied.
- bereidheid tot 'extra' activiteiten (naast de reguliere vergaderingen) zoals workshops, overleg met initiatiefnemers, het bijwonen van officiële openingen van Leaderprojecten.

Het publieke deel van de PG wordt gevormd door een representatieve afvaardiging van de in totaal negen betrokken gemeenten, een afgevaardigde van de provincie en een representant van het hoogheemraadschap. De PG wordt voorgezeten door een uit haar midden gekozen lid, bij voorkeur een bestuurder uit een van de gemeenten of een (oud)gedeputeerde. De PG wordt ondersteund door de Leadercoördinator / projectleider, die verantwoordelijk is voor het secretariaat van de PG, de uitvoering van het programma voor haar rekening neemt en de "linking pin" met de projectaanvragers is.

Een overzicht van de samenstelling van de PG is opgenomen in Bijlage 1.

De verantwoordelijkheden van de Plaatselijke Groep zijn:

- het opstellen van het ontwikkelingsplan en de coördinatie van de uitvoering ervan,
- het maximaal benutten van beschikbare budgetten en het genereren van zo hoog mogelijke bijdrage uit de private sector daarbij (de zgn. multiplier),
- doorgeleiding van en advisering over projecten richting Gedeputeerde Staten (GS verstrekt de beschikkingen). De PG handelt in de hoedanigheid van Adviescommissie van Gedeputeerde Staten op basis van de provinciale wet Adviescommissie ex. Artikel 90. Dit houdt in dat de PG projecten met een zwaarwegend advies aan GS voorlegt, die in principe altijd door GS worden overgenomen en alleen op formele

gronden kunnen worden geweigerd, wanneer zwaarwegende belangen zich tegen het projectvoorstel verzetten.

Taken en verantwoordelijkheden van de Plaatselijke Groep:

- stimuleert, genereert en faciliteert initiatieven die bijdragen aan de thema's uit het Ontwikkelingsplan,
- beoordeelt subsidieaanvragen op basis van selectiecriteria en voorwaarden voor het indienen en beoordelen van projecten,
- legt projectvoorstellen ter finale beoordeling – met zwaarwegend advies - voor aan het College van GS van de Provincie N.Holland,
- bewaakt de samenhang en samenwerking in het gebied,
- stemt af met ander gebiedsgericht beleid in het gebied, m.n. met het programma van het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord,
- begeleidt de financiële afwikkeling van de aanvragen,
- evalueert het Ontwikkelingsplan,
- stelt jaarlijks een werkplan en voortgangsrapportage op,
- participeert in de landelijke en EU-Leadernetwerken,
- organiseert communicatieactiviteiten over Leader (programma, projecten en ervaringen).

5.2 Beheer van de plaatselijke groep, verwerving van vakkundigheid en dynamisering van het gebied (PR)

De manier waarop de plaatselijke groep haar activiteiten heeft georganiseerd is uitgewerkt in taken en verantwoordelijkheden en in de specifieke werkwijze die Leader hanteert t.a.v. de beoordeling en eventuele prioritering van projecten (zie hieronder).

Bevorderen deskundigheid PG leden

De PG is voornemens om de doelstellingen zoals verwoord in dit ontwikkelingsplan zelf actiever ter hand te nemen en te operationaliseren. Het kan daarom nuttig zijn om te werken aan professionalisering van het werk van de PG door scholing van nieuwe of huidige PG-leden via informatieve workshops en scholingstrajecten. Het Landelijk Netwerk Leader zal dit zeker landelijk aanbieden zodat PG-leden buiten de eigen kring ervaringen kunnen uitwisselen en zich verder kunnen professionaliseren.

Communicatie, PR en dynamisering van het gebied

Communicatie over Leader binnen het projectgebied zal thematisch of aan de hand van projectresultaten worden opgepakt.

Vanuit de EU zijn de volgende voorwaarden gesteld aan communicatie:

1. Ten aanzien van het Ontwikkelingsplan.

De PG is verantwoordelijk voor promotie en publiciteit van de uitvoering van het ontwikkelingsplan:

- Uitdragen van de ontwikkelingsstrategie in de regio (bijvoorbeeld door seminars, voorlichtingsbijeenkomsten, promotiemateriaal, video/internet, cd-rom),
- Informeren potentiële begunstigen/geïnteresseerden over voortgang ontwikkelingsstrategie via jaarverslagen, tussentijdse resultaten, evaluatie projecten,
- Toezien op correcte toepassing door projectaanvragers van regelgeving rond promotie en publiciteit.

2. Ten aanzien van projecten.

Projectaanvragers moeten bij uitvoering van projecten voldoen aan de Europese richtlijn voor promotie en publiciteit en hebben de volgende verplichtingen:

- Het voldoen aan de publiciteitsvoorschriften van de EU,
- Het plaatsen van borden bij openbare werken,
- Het plaatsen van een gedenkplaat bij openbare voorzieningen,
- Aangeven dat de EU medefinancier is in geval het communicatiemiddelen betreft gericht op externe contacten (werving afnemers, pers e.d.),
- Het verstrekken van inhoudelijke informatie over het project t.b.v. communicatieactiviteiten van het Leader-projectbureau,

Bij subsidieverstrekking worden initiatiefnemers hierover geïnformeerd.

Bovenstaande eisen worden vertaald in de volgende communicatie- en PR-activiteiten :

- het Informeren en communiceren over het Ontwikkelingsplan naar de desbetreffende doelgroepen: wat houdt het plan in, voor wie is het bedoeld, wat zijn mogelijke projecten, wat is de werkwijze voor projectontwikkeling, wat zijn de criteria, welke voorbeeldprojecten zijn er?
- Het bevorderen van uitwisseling tussen verschillende actoren uit de verschillende sectoren en deelgebieden,
- Het verwerven van naamsbekendheid en bekendheid met de inhoud van het ontwikkelingsplan bij met name nieuwe doelgroepen en gebieden,
- Het vergroten van kennis over de specifieke mogelijkheden in het ontwikkelingsplan, bijvoorbeeld de mogelijkheid om samen te werken met partijen in andere Leader gebieden,
- Het faciliteren en adviseren van projectaanvragers en –uitvoerders m.b.t. promotie en publiciteit.
- Het naleven van de Europese publiciteitsrichtlijnen en de controle op de uitvoering van de publiciteitsrichtlijnen m.b.t. projecten (projectcommunicatie).

Daarnaast kunnen de volgende activiteiten door de PG worden uitgevoerd:

Thema-avonden en een doelgroepgerichte aanpak

Vanuit de kernthema's worden informatiebijeenkomsten georganiseerd door een delegatie van de PG, gericht op specifieke doelgroepen, ter bevordering van een innovatieve en integrale projectontwikkeling.

Resultaten presenteren

Een presentatie van aanpak en projectresultaten kan op verschillende plaatsen in het gebied gedurende een bepaalde periode worden getoond om de betrokkenheid en de herkenbaarheid van het ontwikkelingsplan te vergroten. Hiermee worden tevens Europese publiciteitsrichtlijnen bediend.

Brochure

Een brochure om het Leader-ontwikkelingsplan op een overzichtelijke en toegankelijke wijze onder de aandacht van een breed publiek te brengen.

Website

Via de website www.nhn.nl is informatie te vinden over Leader 'Kop en Texel'. Deze site wordt ge-updated en aangepast. Hierin kunnen bijeenkomsten en actuele zaken worden opgenomen. Ook via de website van het Leader netwerk is informatie over projecten in alle Nederlandse Leader-gebieden beschikbaar (www.leaderplus.nl)

Nieuwsbrief

Het is wellicht een goed idee om eenmaal per kwartaal een nieuwsbrief te vervaardigen om de verschillende doelgroepen te informeren over actuele zaken en de stand van zaken van de uitvoering van het ontwikkelingsplan. Artikelen over projecten en relevante achtergrondinformatie over het programma zijn interessante nieuwsrubrieken.

Persactiviteiten

Om het Leader ontwikkelingsplan in de publiciteit te brengen, zal een actief persbeleid gevoerd worden door de PG. De lokale media zijn daarbij de belangrijkste doelgroepen.

Jaarverslag

Een goed geschreven, kort en bondig jaarverslag is een goed middel om relaties jaarlijks op een toegankelijke manier te informeren over de voortgang van projecten. Het jaarverslag kan de vorm krijgen van een extra editie van de nieuwsbrief.

Communicatie- en PR-activiteiten zullen jaarlijks in een werkplan worden vastgelegd.

5.3 Beheersautoriteit

Het beheer van het programma wordt in nauw overleg met de provincie, en in samenhang met het beheer van de rest van het Plattelands Ontwikkelings Programma door de centrale DLG uitgevoerd.

5.4 Relatie gebiedsorganisatie

Zoals in 5.1 al ter sprake kwam is de PG in de komende planperiode een onafhankelijke adviescommissie van Gedeputeerde Staten, los van de ILG-commissies van Texel en de Kop, los van het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, los van de gemeenten. Over het verband tussen PG en de genoemde instellingen nog het volgende:

- afstemming met de ILG-commissies is gewaarborgd doordat deze commissies elk een PG lid herbergen,
- de relatie met de provincie is gewaarborgd door de deelname en/of het agendalidmaatschap van een provinciaal ambtenaar in de PG, en tevens doordat er geregeld overleg plaatsvindt door de programmamanager van Leader met de provincie,
- de relatie met de negen gemeenten is gewaarborgd door een representatieve afvaardiging van de gemeenten in de PG. Natuurlijk zijn de afzonderlijke gemeenten ook betrokken bij de ontwikkeling en/of uitvoering van projecten,
- het Leaderprojectbureau dat de PG ondersteunt kan organisatorisch een plaats krijgen binnen het Ontwikkelingsbedrijf, zoals dat in de afgelopen planperiode ook binnen Kop en Munt het geval was. Dat maakt het tevens eenvoudig om Leaderactiviteiten af te stemmen op activiteiten van het Ontwikkelingsbedrijf.

We streven er naar om in de komende jaren de beleidsagenda's van het Ontwikkelingsbedrijf, het ILG en Leader meer op elkaar af te stemmen en te stroomlijnen.

5.5 Relatie met het Landelijk Netwerk LEADER/Platteland

Vanuit het landelijk netwerk LEADER zal ondersteuning worden geboden aan de PG op het vlak van deskundigheidsbevordering, methodes en technieken en tevens de facilitering en ondersteuning bij het opzetten van (transnationale) samenwerking.

5.6 Werkwijze werving en selectie projecten

De PG vergadert ca. zes keer per jaar om aanvragen in behandeling te nemen, acties voor projectontwikkeling te bepalen en de afstemming met de andere gebiedsprogramma's te bespreken.

Meer dan in de vorige planperiode wil de PG een actieve en initiërende rol spelen in de realisatie van de in dit Ontwikkelingsplan beschreven doelen d.m.v. het stimuleren, initiëren en genereren van projectideeën. Hiertoe zal de PG activiteiten zoals netwerkbijeenkomsten en workshops organiseren. Juist in de komende planperiode zal de 'kraamkamer' functie van Leader bepalend zijn voor het succes van het programma. Ook voor het verkrijgen van de provinciale cofinanciering is het "pilot"-karakter van het project

bepalend. Daarom zijn veel van de activiteiten van de PG dan ook gericht op de drie pijlers van LEADER:

- innovatie: kraamkamer-karakter van het project, experimenten
- integraliteit: het multisectorale karakter van het project
- duurzaamheid. Onder duurzaamheid wordt hier verstaan een situatie die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien. Daarbij heeft duurzaamheid zowel betrekking op economische, sociaal-culturele als op ecologische aspecten.

Het gaat er vooral om deze drie invalshoeken met elkaar in verband te brengen, zodat deze elkaar onderling versterken. Deze criteria zijn opgenomen in het toetsingskader dat de PG hanteert bij de beoordeling van projectvoorstellen (Bijlage 4).

Het succes van de uitvoering van het ontwikkelingsplan is grotendeels afhankelijk van de kwantiteit en kwaliteit van de projecten die worden ingediend. De PG vervult een spilfunctie op het gebied van projectontwikkeling, -selectie en -goedkeuring.

De werkwijze bij de projectverwerving en projectontwikkeling is veelal maatwerk. Er kan zowel sprake zijn van lokale/regionale initiatiefnemers als van speerpunten/actiepunten waarvoor door de PG trekkers worden gezocht. De PG en de projectleider nemen hierbij als 'front-office' een actieve rol in en bemiddelen en helpen initiatiefnemers.

De ontwikkeling van idee of initiatief naar een concreet en geformaliseerd projectvoorstel doorloopt een aantal fasen, t.w.:

- beoordeling van de kansrijkheid van het idee én eventueel opschalen, verbreden, koppelen met andere initiatieven etc.,
- uitwerking van het idee in een projectplan,
- uitwerking tot ontwerpaanvraag,
- DLG taken: toetsing van het project in de meer technische zin en EU-wet- en regelgeving,
- beoordeling van subsidietechnische voorwaarden in overleg met DLG;
- formele indiening van de aanvraag bij de provincie inclusief advies van DLG,
- zwaarwegend advies aan de provincie (GS),
- GS geeft de beschikking af.

In het hele traject kan de programmamanager van Leader helpen bij het stipt volgen van de benodigde procedure, het formuleren van de inhoud, het vinden van logische partners voor de uitvoering en bij het zoeken naar financiering.

5.7 Monitoring en evaluatie

In bijlage 5 is aangegeven welke indicatoren zullen worden gehanteerd bij de beoordeling en uitvoering van de projecten.

6. Financiering

In de financieringsopzet van dit Ontwikkelingsplan is uitgegaan van verschillende financieringsbronnen. Vanuit de EU zijn dat twee bronnen: het Plattelands Ontwikkelings Programma (POP) en het FIOV (Visserijfonds). Uitgegaan is van een respectievelijke bijdrage van gemiddeld € 600.000 per jaar, primair afkomstig vanuit het ELFPO (POP), eventueel aangevuld met max. € 300.000 per jaar vanuit het FIOV. Gelden uit het ELFPO worden ingezet als structurele cofinanciering van het Leader-programma. Voor wat betreft Leader is structureel een bijdrage ter cofinanciering toegezegd van de gezamenlijke gemeenten ter grootte van € 100.000 per jaar, van de provincie een structurele bijdrage van € 200.000 per jaar. Op projectbasis wordt daarnaast rekening gehouden met een gemiddelde publieke inzet (provincie, gemeenten, waterschappen) van € 300.000 per jaar. Tenslotte is een schatting gemaakt van de private inzet ter grootte van gemiddeld € 600.000 per jaar; dit bedrag is gebaseerd op de vorige planperiode. In totaal leidt dit tot een ambitieniveau van € 12.600.000 over de gehele planperiode.

Verdeeld over de jaren 2007-2013 is uitgegaan van een toename met de jaren. In het startjaar 2007 mag nog niet verwacht worden dat maximale benutting van de gelden kan plaatsvinden. Dit maximum is geschat vanaf 2010.

a) *totaaltabel per financieringsbron en per jaar (in Euro's)*

Financieringstabel Kop van NH en Texel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
EU POP (ELFPO) = 50%	300.000	500.000	600.000	700.000	700.000	700.000	700.000	4.200.000
Nationaal Publiek (samen = 50%)								
provincie structurele bijdrage	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	1.400.000
gemeenten structurele bijdrage	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	700.000
incidenteel publiek (prov., gem., watersch.)	0	200.000	300.000	400.000	400.000	400.000	400.000	2.100.000
Privaat	300.000	500.000	600.000	700.000	700.000	700.000	700.000	4.200.000
Totaal	900.000	1.500.000	1.800.000	2.100.000	2.100.000	2.100.000	2.100.000	12.600.000

b) financiële tabel per maatregel in as 4 (Leader) van het POP over de periode 2007-2013 totaal (in Euro's)

Maatregel	Totaal	Publiek					Privaat	
	Totaal Generaal	Totaal publiek	EU ELFPO	Totaal Nationaal Publiek	Structureel Provincie	Structureel Gemeenten	Incidenteel publiek	Privaat
411 (as 1 via Leader) concurrentiekracht landbouw	3.650.000	2.300.000	1.150.000	1.150.000	260.000	260.000	630.000	1.270.000
412 (as 2 via Leader) Milieu/landbeheer	0	0	0	0	0	0	0	0
413 (as 3 via Leader) social-economische vitalisering	6.430.000	4.000.000	2.000.000	2.000.000	370.000	370.000	1.260.000	2.510.000
421 uitvoering samenwerkingsprojecten	1.260.000	840.000	420.000	420.000	140.000	70.000	210.000	420.000
431 beheer en uitvoeringskosten en deskundigheidsbevordering	1.230.000	1.230.000	615.000	615.000	615.000			
511 Netwerk	30.000	30.000	15.000	15.000	15.000			
Totaal	12.600.000	8.400.000	4.200.000	4.200.000	1.400.000	700.000	2.100.000	4.200.000

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling Plaatselijke Groep

Naam	Deskundigheid/achtergrond	Plaats	Privaat/publiek
Jaap Bond	Voorzitter PG, gedeputeerde provincie N.Holland	Haarlem	Publiek
Evert Lassche	vice-voorzitter PG LTO noord	Wognum	Privaat
Vera van Vuuren	Secretaris/programmamanager		N.v.t.
Marieke Endert	Projectmedewerkster		N.v.t.
Mw. A. van der Voort	ondernemersfederatie Kop van NH (en Texel)	Zijpe	Privaat
Baukje de Kock	Toeristische sector namens milieuorganisaties Milieu en Natuur Wieringen	Wieringen	Privaat
Annie Kool	Vrouwen van Nu	Hoorn	Privaat
Hayke Burghout	vertegenwoordiger van ICT-bedrijf	Wieringen	Privaat
Rudolf Hopmans	Agrarisch Jongeren Kontakt	Wieringermeer	Privaat
S. Eiting	Leefbaar Kolhorn, voorheen werkzaam bij ECN/NRG	Kolhorn	Privaat
Ben Hakvoort	Hoogheemraadschap	Hoogwoud	Publiek
Nico Kikkert	Wethouder, namens gemeente Texel	Den Burg	Publiek
Piet Morsch	Wethouder gemeente Zijpe	Zijpe	Publiek
NN	Provincie Noord-Holland	Haarlem	Publiek
Jan Roelofsen	Directeur VVV Kop van NH	Callantsoog	Privaat
Pim Visser	Namens Visserijsector (zit ook in de Waddenadviesraad)	Den Oever	Privaat
Corrie Heijne	Agrarische Natuur Vereniging de Lieuw, Texel	Texel	Privaat
Frank Hoogers	Energiesector (Bureau WES)	Zijdewind	Privaat
Just van de Broek	Kunst en Cultuurhistorie, Ecomare Texel	De Koog	Privaat
Jan Kuiper	Directeur Landschap N.Holland, voorz. Natuurbeheerdersoverleg NH, oud-directeur Ecomare	Egmond aan de Hoef	Privaat
Enno Brommet	Burgemeester Harenkarspel	Tuitjenhorn	Publiek
Frode Numan	Onderwijs	Schagen	Privaat
Verhouding publiek/ privaat			Publiek: 6, Privaat: 14 (30% - 70%)

Bijlage 2. Huishoudelijk reglement en spelregels

SAMENSTELLING PLAATSSELIJKE GROEP

Artikel 1

1. De Plaatselijke Groep is conform Europese regelgeving samengesteld. De Plaatselijke Groep bestaat uit een evenwichtige en representatieve vertegenwoordiging van de verschillende sociaal-economische partners uit het gebied.
2. Over eventuele vervanging van de leden wordt met een meerderheid van de stemmen besloten.
3. a) Teneinde de onafhankelijkheid en integriteit te waarborgen dienen de leden van de Plaatselijke Groep zich te onthouden van alle activiteiten die tot een verstrengeling van belangen zouden kunnen leiden.
b) Indien individuele leden van de Plaatselijke Groep met mogelijke projectvoorstellen worden geconfronteerd verwijzen zij de eventuele aanvrager naar de gebiedscoördinator. In zulke gevallen zorgt de programmamanager voor een doorgeleiding naar de Plaatselijke Groep.
c) De leden van de Plaatselijke Groep dienen betrokkenheid bij projectvoorstellen te melden. Eventueel onthouden de leden zich van stemming ten aanzien van een ingediend project.

WERKWIJZE PLAATSSELIJKE GROEP

Artikel 2

1. De Plaatselijke Groep vergadert circa 6 keer per jaar.
2. De leden van de Plaatselijke Groep kunnen de voorzitter verzoeken een vergadering uit te schrijven.
3. Indien ten minste drie leden van de Plaatselijke Groep een dergelijk verzoek indienen is de voorzitter gehouden dit verzoek in te willigen.
4. De vergaderingen worden uitgeschreven en de agenda wordt samengesteld door de voorzitter in overleg met het secretariaat van de Plaatselijke groep.
5. De te behandelen projectvoorstellen voor de vergaderingen van de Plaatselijke Groep worden minimaal één week vóór de vergaderdatum aan de leden toegezonden.
6. Om tot besluitvorming te kunnen overgaan dient de helft plus één van het aantal stemgerechtigde leden van de Plaatselijke Groep bij de vergadering aanwezig te zijn.
7. De Plaatselijke Groep beslist bij meerderheid van stemmen.
8. De adviserende leden en de gebiedscoördinator van de Plaatselijke groep zijn niet stemgerechtigd.
9. De voorzitter is belast met de leiding van de vergadering.

10. Het secretariaat van een Plaatselijke Groep wordt vervuld door de programmamanager. In voorkomende gevallen draagt de programmamanager zorg voor vervanging bij ziekte en verhindering.

11. Het secretariaat is belast met de voorbereiding en de organisatie van besprekingen binnen een Plaatselijke Groep.
12. Over zaken waarover in dit document geen regeling is opgenomen, of over wijzigingen van de in dit document opgenomen regelingen wordt met tweederde meerderheid van stemmen besloten.

TAKEN EN BEVOEGDHEDEN PLAATSELIJKE GROEP

Artikel 3

Onverminderd het terzake bepaalde in het programmadocument van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP2), heeft de Plaatselijke Groep de navolgende taken:

- a) opstellen en/of aanpassen van het ontwikkelingsplan;
- b) beoordelen of projecten voldoen aan de technische voorwaarden die vanuit de verschillende financiële bronnen en het programma worden gesteld;
- c) toetsen of de projecten passen binnen het LEADER programma en de ontwikkelingsplannen van de Plaatselijke Groepen;
- d) ontwikkelen van LEADER-waardige ideeën;
- e) ter finale beoordeling voorleggen van de projecten (met zwaarwegend advies) aan de provincie;
- f) ontwikkelen van een uniforme beleids- en gedragslijn in het omgaan met bepaalde typen projecten;
- g) voeren de Europese voorschriften uit inzake voorlichting en publiciteit.

INDIENING VAN PROJECTEN

Artikel 4

In het kader van de vereiste functiescheiding, kan een lid van een Plaatselijke Groep niet de indiener van een LEADER project zijn.

WERKWIJZE SELECTIE PROJECTEN

Artikel 5

1. Programmamanager

- a) Alvorens de projectaanvragen aan de Plaatselijke groep voor te leggen toetst de programmamanager de ontvankelijkheid van de projectvoorstellen aan de volgende criteria:
  - de in het Ontwikkelingsplan geformuleerde prioriteiten;
  - budget;
  - vormeisen;
  - cofinanciering;

- b). Tevens beoordeelt de programmamanager of er evidente verbeteringen zijn aan te brengen vanuit het gezichtspunt van:
  - afstemming op lopende projecten;

- efficiënte benutting van het arsenaal van mogelijke financieringsbronnen.
- c). Bij eventuele aanleiding vindt overleg met de indiener van het projectvoorstel plaats.

2. Kwalificeren projecten

De beoordelingen worden ter voorbereiding van de vergadering aan de overige leden van de plaatselijke groep verzonden. Na toetsing aan het in dit Ontwikkelingsplan bijgevoegde toetsingskader geven de individuele leden de volgende kwalificaties:

A - positief oordeel, subsidiabel

B - positief oordeel, subsidiabel mits aan bepaalde expliciet genoemde voorwaarden met betrekking tot de voorwaarden wordt voldaan

C - negatief oordeel, niet subsidiabel.

3. Besluitvorming en budget

In de vergadering van de Plaatselijke Groep wordt met betrekking tot de beoordeling en kwalificatie van de projectvoorstellen met meerderheid van stemmen besloten. In geval van mogelijke overschrijding van het budget bepaalt de Plaatselijke Groep de rangorde van de projecten op basis van de classificatiesystematiek zoals opgenomen in het Toetsingskader, bijgevoegd bij dit Ontwikkelingsplan.

Bijlage 3. Aanvraagformulier projecten

LEADER Kop van Noord-
Holland en Texel

Aanvraagformulier Leader
Kop van Noord-Holland en Texel

*Projectbureau Leader
t.a.v. V.C. van Vuuren*

*Willemsoord 30
1781 AS Den Helder
telefoon: +31 (0) 223 66 84 70
fax: +31 (0) 223 66 12 45*

Aanvraagformulier

voor een Europese bijdrage in het kader van het Plattelands Ontwikkelings Programma
2007-2013

---

1. Algemeen

1.1 Projectnaam

ja nee

1.2 Gegevens aanvrager / rechtspersoon

Naam : _____
Rechtsvorm : _____
BTW-plichtig : ja nee
Contactpersoon : _____
Functie : _____
Postadres : _____
Postcode en vestigingsplaats : _____
Telefoon : _____
Fax : _____
E-mail : _____
Website : _____
Adres waar project wordt
uitgevoerd : _____
Nummer (post)bankrekening : _____
Naam bank : _____
Ten name van : _____
Te : _____

1.3 Gegevens accountant

Naam : _____
Postadres : _____
Postcode en vestigingsplaats : _____
Telefoon : _____
Fax : _____
E-mail : _____

2. Gegevens over het project

2.1 Geef hieronder een korte beschrijving van het project.

2.2 Voeg in de bijlage een gedetailleerd projectplan bij.

In dit projectplan geeft u aan:

- Wat is de doelstelling van het project? Wat wordt er gerealiseerd?
- Op welke manier levert het project een bijdrage aan een van de kernthema's zoals genoemd in dit ontwikkelingsplan?

Daarnaast geeft u aan in hoeverre het project voldoet aan de volgende aspecten:

- 'Bottom-up' gehalte
- Experimenteel, innovatief karakter
- Voorbeeldfunctie van project, uitwisseling van ervaringen
- Betrokkenheid van plaatselijke bevolking / organisaties / bedrijfsleven
- Samenwerking tussen sectoren of groepen binnen het gebied
- Samenwerking met andere plattelandsgebieden of groepen

2.3 Looptijd project

Startdatum : ..... (startdatum investeringen)
(einddatum investeringen); inclusief
Einddatum : ..... eindrapportage en eventuele
accountantsverklaring

2.4 Wordt door u een bouwplan uitgevoerd?

- Ja
 Nee

2.5 Is voor de uitvoering van het project de benodigde milieuvergunning aangevraagd en verleend?

- Ja
 Nee
 N.v.t.

2.6 Is voor de uitvoering van het project de benodigde bouwvergunning aangevraagd en verleend?

- Ja
 Nee
 N.v.t.

2.7 Voeg in de bijlage een overzicht van de te verrichten werkzaamheden bij, met de bijbehorende tijdsplanning.

2.8 Vul het onderstaande investeringsplan in. Voeg tevens als bijlage een gedetailleerd investeringsplan bij. (indien BTW-plichtig exclusief BTW, anders inclusief)

Investeringsplan

Kostensoort	Totale investering c.q. kosten per kostensoort (x 1.000)
•	€
•	€
•	€
•	€
•	€
Totaal	€

Geef in de onderstaande tabel de geplande investering (verwachte kosten) per jaar aan.

Tijdschema investeringen	Totale investering (x € 1.000)
2007	€
2008	€
2009	€
2010	€
2011	€
2012	€
2013	€
Totaal	€

2.9 Vul het onderstaande financieringsplan in. Voeg tevens als bijlage een gedetailleerd financieringsplan bij.

Financieringsplan

Soort bijdrage	Totale bijdrage (x € 1.000)
Uit eigen vermogen	
Leningen	
Private bijdragen	
Bijdragen van overheden:	
• Rijk	
• Gemeenten	
• Andere overheden	
• Gevraagde bijdrage Leader (ELFPO)	
• Gevraagde bijdrage uit co-financieringsbudget Provincie – Leader	
• Gevraagde bijdrage uit gemeentelijk budget Leader	
Totaal	

2.10 Bevat het investeringsplan bedragen (voorbereidingskosten), die u al heeft gemaakt (= betaald) vóór de datum van deze aanvraag?

- NEE
- JA – zo ja, voor welk bedrag?

€.....

Voeg als bijlage een specificatie bij van de aard van de kosten, de bedragen en de betaaldatum.

Aard van de kosten	Betaaldatum	Bedrag (x € 1.000)
		€
		€
		€
Totaal		€€€

2.11 Is of wordt het project ook elders aangemeld voor een bijdrage?

- NEE
- JA – zo ja, waar?

.....

Op grond van welke regeling?

.....

Welke bijdrage is / wordt gevraagd?

.....

Bij aanvraag in te dienen bescheiden:

Bijlage	Bijgevoegd	n.v.t.
I. een ondernemingsplan of projectplan;	☐	
II. investeringsbegroting en financieringsplan van het project;	☐	
III. overzicht van betalingen die al voor de aanvraag zijn gedaan	☐	☐
IV. exploitatiebegroting van het project voor de langere termijn (minimaal 3 jaar);	☐	
V. overige relevante project informatie;	☐	☐
VI. bijlage met opgave van namen en adressen van medefinanciers van het project (incl. goedkeuring / intentieverklaring);	☐	☐
In te dienen gegevens van de onderneming:		
VII. actueel (datum van aanvraag) en origineel uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel van de onderneming en haar groepsmaatschappijen;	☐	☐
VIII. de jaarstukken van de voorgaande twee jaren (evt. ook van de moedermaatschappij) of de	☐	☐

IX.	openingsbalans; bijlage met nevenfuncties van directieleden en commissarissen bij andere ondernemingen en hun groepsmaatschappijen.	☐	☐
-----	--	--------------------------	--------------------------

3. Effecten

3.1 Dit project levert een positieve bijdrage aan:

- Versterken van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (specifiek energie, milieu en waterbeheer)
- Creëren van vervangende nevenactiviteiten binnen de (agrarische) Sector
- Stimuleren van duurzame ontwikkeling van de agrarische sector
- Verhogen van het aantal (agrarische) ondernemers dat deelneemt aan de ICT/R&D-projecten
- Samenwerking tussen sectoren binnen het gebied
- Stimuleren van duurzaam toerisme
- Uitbreiden en/of verbeteren van het aantal toeristische accommodaties en/of routestructuren
- Versterken van de promotie van toeristische producten en activiteiten
- Verhogen en/of verbeteren van het aantal cultuurhistorische objecten
- Stimuleren van nieuwe clusters/samenwerkingsverbanden
- Bevordering van de afzet en verwerking van (agrarische) producten
- Versterken van kennisoverdracht en onderzoek
- Versterken van lokale initiatieven
- Gelijke kansen voor jongeren, ouderen, vrouwen e.d.

3.2 Versterking concurrentiekracht

- Aantal ondernemers dat financiële bijstand ontvangt
.....
- Aantal ondernemers dat deelneemt aan ICT/R&D .....
- Aantal nieuwe clusters/samenwerkingsverbanden .....
- Aantal te verstrekken bedrijfsadviezen .....
- Aantal te behouden arbeidsplaatsen .....
- Aantal te behalen nieuwe arbeidsplaatsen .....

3.3 Wat is het effect van dit project op het milieu?

- positief
- neutraal
- negatief

4. Ondertekening

Het is de aanvrager bekend, dat:

- alle rubrieken van dit aanvraagformulier ingevuld dienen te worden;
- indien een aanvraag onvolledig is, de aanvrager in de gelegenheid wordt gesteld de ontbrekende gegevens aan te leveren binnen acht weken nadat daarom door het projectbureau is verzocht;
- bij niet of niet tijdig voldoen aan bovengenoemd verzoek, de aanvraag vervalt;
- de aanvraag vervalt indien deze onjuiste gegevens bevat;
- wijzigingen of aanvullingen in de verstrekte gegevens terstond aan het projectbureau doorgegeven moeten worden;
- de benodigde vergunningen aanwezig of aangevraagd moeten zijn;
- het onvolledig of in strijd met de waarheid verstrekken, respectievelijk achterhouden van (aanvullende) gegevens ertoe kan leiden dat de provincie Noord-Holland met de aanvrager geen overeenkomst sluit, dan wel dat een gesloten overeenkomst alsnog wordt ontbonden;
- de aanvrager slechts aanspraken tot gelding kan brengen, nadat de afspraken uitdrukkelijk zijn vastgelegd in een schriftelijke overeenkomst met de provincie Noord-Holland en deze overeenkomst door partijen is ondertekend.

Aldus, zonder voorbehoud naar waarheid ingevuld:

Naam aanvrager/rechtspersoon :

Functie :

Plaats :

Datum :

Handtekening : _____

Formulier zenden aan:

*Projectbureau Leader
T.a.v. V.C. van Vuuren
Willemsoord 30
1781 AS DEN HELDER*

*telefoon: +31 (0) 223 66 84 70
fax: +31 (0) 223 66 12 45*

Bijlage 4. Toetsingskader voor de beoordeling van projecten

Titel project:			
Omschrijving:	Score	Toelichting	Score project
1. Past binnen een van de kernthema's?	Nee	Project is niet subsidiabel	--
	Ja	Naar volgende	--
Binnen welk kernthema past het project? (vink aan)	v		
1. Samenwerken en verbinden			
2. Duurzame energie en nieuwe technologie			
3. Landschap (natuur en cultuurhistorie)			
4. Recreatie en toerisme			
5. Land- en tuinbouw			
Heeft naar verwachting een economische positieve spin off	4	Veel	
	1	Matig/ Onzeker	
	0	Geen	
Creëert naar verwachting nieuwe arbeidsplaatsen	3	Veel	
	1	Enkele	
	0	Geen	
3. Gebiedsbepalende criteria			
Komt voort uit Leader-Gebied KvNH+T	Nee	Project is niet subsidiabel	
	Ja	Naar volgende	
Betreft de gemeente(n)			
Anna Paulowna	1		
Den Helder (Julianadorp e.o.)	1		
Harenkarspel	1		
Niedorp	1		
Schagen	1		
Texel	1		
Wieringen	1		
Wieringermeer	1		
Zijpe	1		
voor participerende organisaties, delen van projecten, gemeenten, etc. van buiten het gebied is aanvullende financiering geregeld.	Nee	Project is niet subsidiabel	
	Ja	Naar volgend	
Omschrijving	Score	Toelichting	Score project
4. Leidende criteria uit de richtsnoeren Leader+			
Het project is Bottum-up (horizontaal partnership)	2		
Het project is kleinschalig	2		
Het project stimuleert gelijke kansen voor jongeren en vrouwen	2		
Het project is duurzaam **	2		

Het is economisch levensvatbaar (zie bij 5)	Zie bij 5		Zie bij 5
Het project heeft een experimenteel karakter *	2		
Het project is overdraagbaar ***(zie bij 6)	Zie bij 6		Zie bij 6
Het project vergroot het organiserend vermogen van het gebied/ de betreffende gemeenschap	3		
Het project is complementair aan de overige 'mainstream'-programma's	2		
5. Gezond project?			
Heeft het project een realistische doelstelling?			
Ja	3	Prima dus	
Matig	0	Voordeel van de twijfel	
Nee	NS	Niet subsidiabel	
Is er een geschikte trekker aanwezig?			
Ja	3	Er is een trekker aanwezig voor de uitwerking en uitvoering van het plan	
Matig	0	Indiener krijgt voordeel van de twijfel	
Nee	NS	project is niet subsidiabel	
Is er een geschikte uitvoerder aanwezig?			
Ja	3	Er is een trekker aanwezig voor de uitwerking en uitvoering van het plan	
Matig	0	Indiener krijgt voordeel van de twijfel	
Nee	NS	project is niet subsidiabel	
Is het beheer goed geregeld?			
Ja	3	Het beheer is goed geregeld	
Matig	0	Indiener krijgt voordeel van de twijfel	
Nee	NS	Project is niet subsidiabel	
Omschrijving	Score	Toelichting	Score project
Organisatiegraad			
Degelijk	3	Er zijn duidelijke afspraken, toedeling van taken en bevoegdheden, go not go's/ faseringen, aangepaste verplichtingen, etc. ingebouwd	
Neutraal	1	Aantal organisatorische zaken zijn duidelijk, een aantal niet	
Nauwelijks	NS	Veel organisatorische aspecten zijn niet duidelijk geregeld	
Zijn er meetpunten gedefinieerd (monitoren)?	Ja	Naar volgende	

	Nee	Dan moet dit nog gebeuren; of project is niet subsidiabel	
6. Financiering			
Is het project naar verwachting financieel haalbaar?	Ja	Naar volgende	
	Nee	Project is niet subsidiabel	
Zijn er projectkosten die voorafgaand aan de aanvraag zijn betaald niet voor juli 2000 gemaakt?	Ja	Dit deel buiten de begroting van het project houden	
	Nee	Kunnen in begroting van het project worden meegenomen	
Moeten er t.b.v. dit project zekerheden worden gesteld i.v.m. specifieke risico's (b.v. scheiding van privaat eigendom en het project)	Ja	Deze eisen formuleren	
	Nee		
Is de cofinanciering naar behoren geregeld?	Ja	Naar volgende	
	Nee	Project is niet subsidiabel	
<i>Cofinanciering Gemiddelde score</i>	0	Indien co-fin < gemiddeld	
- deel EU 1/3			
- deel Overheden 1/3	1	Indien co-fin = gemiddeld	
- deel Privaat 1/3			
	3	Indien co-fin > gemiddeld	
	4	Indien co-fin uit private middelen > gemiddeld	
Stapeling met andere Europese fondsen is uitgesloten?	Ja		
	Nee	Project is niet subsidiabel	
Omschrijving	Score	Toelichting	Score project
7. Overige karakteristieken			
Keten	4	Het project is de missing link in de gehele keten/ het vervult een latente behoefte	
	0	Het project staat op zichzelf	
Verwacht multiplier effect	4	Het project is overdraagbaar op de gehele regio	
	2	Naar verwachting zal er weinig navolging komen	
	0	Overdracht naar anderen binnen de regio is niet te verwachten	
Er is maar plaats voor 1 zo'n project in de regio. Hierbij heeft het project	4	# groot effect op de regio	
	0	# weinig effect op de regio	
Is de geleverde informatie juist/ betrouwbaar	Ja	Naar volgende	

	Nee	Project is niet subsidiabel	
Is de geleverde informatie volledig?	Nee	Dit volledig maken of het project is niet subsidiabel	
	Ja	Naar volgende	
Zijn de voor het project (nieuw) aan te vragen vergunningen aanwezig (indien het project vergunningplichtig is)	Nee	Vergunningen aanvragen	
	Ja	Naar volgende	
Samenwerking	2	Een aantal organisaties/ particulieren werken samen ter uitvoering van het plan	
	0	Er is 1 organisatie / particulier die het plan wil uitwerken	
Wit gebied	3	Er wordt 'braak' terrein ontgonnen	
	0	Neutraal	
Totale score			0

* Nieuw is analoog aan experimenteel. In het richtsnoer Leader+ wordt met nieuw 'nieuw voor het gebied' bedoeld. In het richtsnoer wordt gesproken over; nieuwe producten of diensten, nieuwe methoden, nieuwe combinaties van en verbindingen tussen economische sectoren, originele vormen van organisatie en betrokkenheid plaatselijke bevolking bij besluitvormingsprocessen.

** In de zin dat het gebruik van de hulpbronnen zodanig geschied dat aan de mogelijkheden door de toekomstige generaties geen afbreuk wordt gedaan.

*** Overdraagbaar binnen de betrokken sector(en), binnen het Leadergebied, of ook naar andere Leadergebieden (nationaal/ Internationaal)

Bijlage 5. Outputindicatoren

Prioriteiten en maatregelen uit het POP	Omschrijving POP	EU-indicator	Streef waarde	Corresponderend kernthema uit OP
4.1	Plaatselijke Ontwikkelingsstrategie	Ontwikkelingsplan en vorming PG	p.m. = 1	nvt
4.1.1	CONCURRENTIEVERMOGEN			
1.1.1	Beroepsopleiding en voorlichting	Aantal deelnemers	1	5: Land- en tuinbouw
1.1.4	Gebruik adviesdiensten	Aantal ondersteunde bedrijven	1	5: Land- en tuinbouw
1.2.1	Modernisering landbouw	Aantal bedrijven dat investeringssteun ontvangt/ Omvang van de investeringen	10	5 Land- en tuinbouw:
1.2.3	Verhogen toegevoegde waarde producten	Aantal ondersteunde bedrijven	5	5: Land- en tuinbouw
1.2.5	Infrastructuur	Aantal ondersteunde projecten	2	5: Land- en tuinbouw
1.3.2	Deelname aan voedselkwaliteitsregelingen	Aantal deelnemende agrarische bedrijven	2	5: Land- en tuinbouw
4.1.3	DIVERSIFICATIE			
3.1.1	Diversificatie naar niet-agrarische activiteiten	Aantal begunstigen Omvang van de investeringen	15	5: Land- en tuinbouw
3.1.2	Steun voor oprichting en ontwikkeling micro-ondernemingen	Aantal ondersteunde ondernemingen	10	2: Duurzame technologie en energie 4: Recreatie en toerisme
3.1.3	Bevordering toeristische activiteiten	Aantal nieuwe toeristische activiteiten, Omvang van de investeringen	15	4: Recreatie en toerisme
3.2.3	Instandhouden en opwaarderen landelijk erfgoed	Aantal projecten Omvang van de investeringen	5	3: Landschap
4.2.1	SAMENWERKING			
4.2.1.1	Interterritoriale samenwerking	Aantal projecten	2	1: samenwerken en verbinden
4.2.1.2	Transnationale samenwerking	Aantal projecten	3	1: samenwerken en verbinden
4.3.1	DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING			
3.4.1	Deskundigheidsbevordering, communicatie en PR	Aantal acties gericht op deskundigheidsbevorderi ngaantal PR-acties	3	nvt
5.1.1	NETWERK	Deelname in aantallen bijeenkomsten	6	
	<i>Totaal aantal projecten</i>		80	

Bijlage 6. Begrenzing plangebied Leader Kop van Noord-Holland en Texel

Het projectgebied Leader Kop van Noord-Holland en Texel is ruim 750 km² groot en bestaat uit:

- het grondgebied van de volgende gemeenten: Anna Paulowna, Harenkarspel, Niedorp, Schagen, Texel, Wieringen, Wieringermeer, Zijpe
- het 'landelijk gebied' van de gemeente Den Helder, te weten het gebied rond Julianadorp (Polder Koegras) en Huisduinen.

Gemeente	Inwoners op 1-1-2007 (bron: CBS)
Anna Paulowna	13999
Harenkarspel	15922
Den Helder (Julianadorp e.o.)	15334
Niedorp	11987
Schagen	19078
Texel	13617
Wieringen	8705
Wieringermeer	12676
Zijpe	11565
Totaal	122883

De begrenzing binnen de gemeente Den Helder is vastgesteld met behulp van de buurtindeling die de gemeente hanteert (zie kaarten). Het betreft om te beginnen de buurten 600, 606, 700, 701, 702 en 800 t/m 809. De volgende buurten grenzen het Leadergebied af van de stad Den Helder, maar horen er nog wel bij:

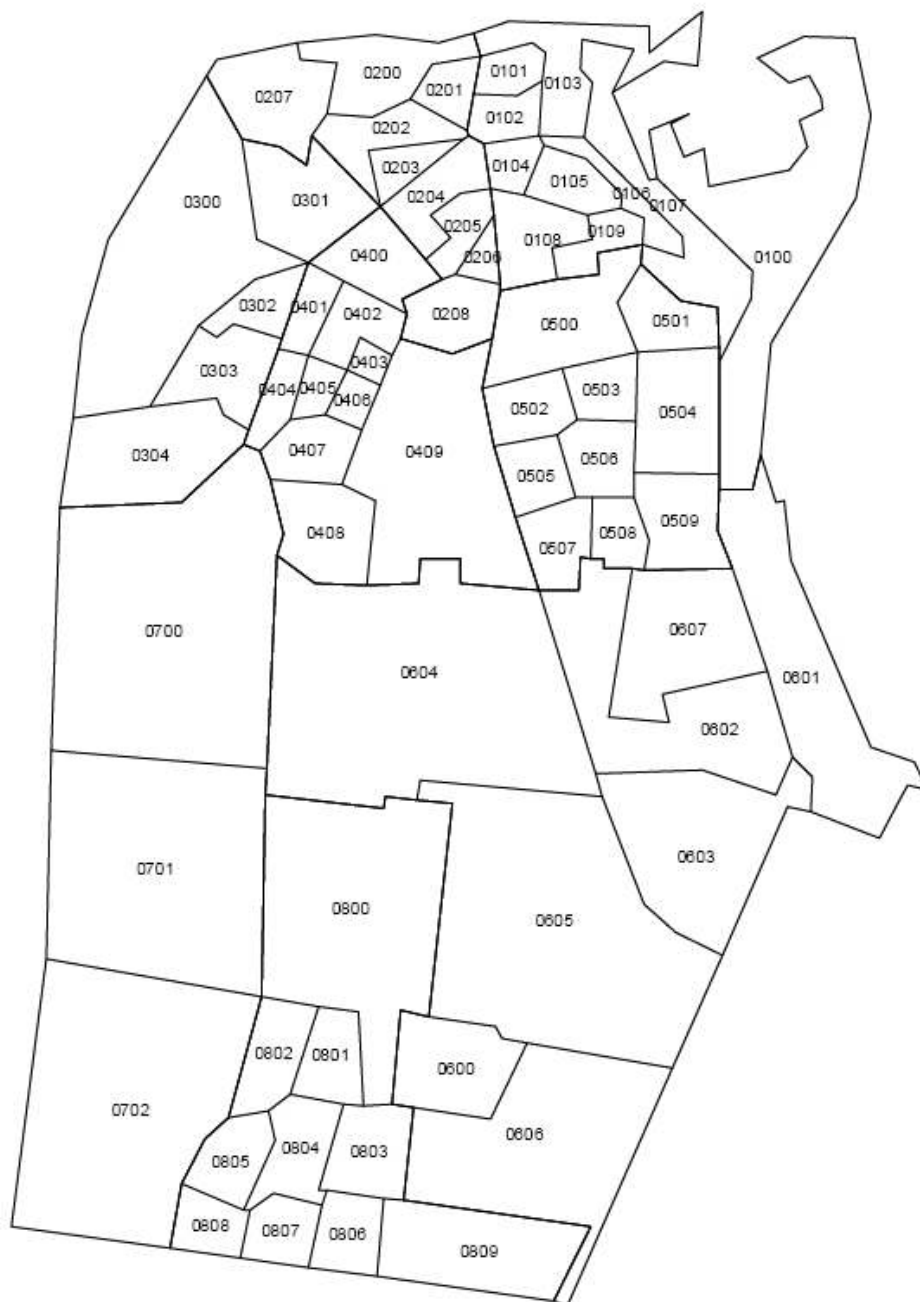
1. Buurt 300: Huisduinen, postcodes:
  - 1783AB, 1783AC, 1783AD, 1783AE
  - 1783AG, 1783AH
  - 1783AJ, 1783AK, 1783AL, 1783AM, 1783AN
  - 1783AP
  - 1783AR, 1783AS, 1783AT
  - 1783AV, 1783AW
  - 1783AZ
2. Buurt 304: Donkere Duinen, postcode 1783 BW
3. Buurt 700: Mariëndal, postcodes 1787 PN en 1781 PP
4. Buurt 604: Koegras Noord, postcodes 1786 PH, 1786 PJ, 1786 PL en 1786 PM
5. Buurt 605: Blauwe Keet, postcodes 1786 BB, 1786 PM en 1786 PX
6. Buurt 409 Dirksz Admiraal, het deel ten oosten van de Nieuwe Weg, postcodes / adressen
  - 1784 PD – Doggersvaart 11-31 (oneven)
  - 1784 PE – Doggersvaart 10, 12 en 14
  - 1784 PG - Nieuweweg
  - 1784 PC – Doggersvaart 20
  - 1784 NV – Burg. Ritmeesterweg 1-10

Buurtindeling gemeente Den Helder (bron: CBS)

Onderstreept: buurten die in het Leadergebied vallen – 409: alleen het oostelijke deel

0100 Marinehaven
0101 Oostsloot
0102 Cent rum
0103 Willemsoord
0104 Sluisdijk
0105 Visbuurt
0106 Grachtengordel
0107 Havenbuurt
0108 Vogelbuurt
0109 Mijnendienst
0200 Oud-Den Helder
0201 Van Galenbuurt
0202 Indische buurt-Noord
0203 Indische buurt-Zuid
0204 Geleerdenbuurt
0205 Tuindorp-West
0206 Tuindorp-Oost
0207 Fort Erfprins
0208 Fort Dirksz
Admiraal
0300 Huisduinen
0301 Liniebuurt
0302 Jeruzalem
0303 Duinbuurt
0304 Donkere Duinen
0400 Nieuwlandbuurt
0401 Golfstroombuurt
0402 Grote Rivierenbuurt
0403 Kleine
Rivierenbuurt
0404 Deltabuurt
0405 Falga
0406 Zuiderzeebuurt
0407 Schepenbuurt
0408 Nieuw-Den Helder
Zuid-Oost
0409 Dirksz Admiraal
0500 Westoever
0501 Marina
0502 Schouten en
Schepenenbuurt
0503 Walvisvaarderbuurt
0504 Zeeloodsenbuurt
0505 Boerderijbuurt
0506 Schooten-Centrum
0507 Landmetersbuurt
0508 Waterkeringsbuurt
0509 Guldemond
0600 Julianadorp-Oost
0601 Oostoever
0602 Friesebuurt
0603 Kooypunt
0604 Koegras-Noord
0605 Blauwe Keet
0606 Koegras-Zuid
0607 De Kooy
0700 Mariëndal
0701 De Zandloper
0702 Ooghduyne

0800 Julianadorp-West
0801 Middelzand
0802 Vogelzand
0803 Doorzwin
0804 Kruiszwijn
0805 Wierbalg
0806 Malzwin
0807 Boterzwin
0808 Zwanenbalg
0809 Noorderhaven

Colofon

FARO Advies

Dit Ontwikkelingsplan werd in opdracht van de Plaatselijke Groep Noord-Holland en Texel geschreven door:

FARO Advies (Peter Laan; pej.laan@kpnplanet.nl)

Nico van der Wel Advies (Nico van der Wel; info@nicovanderwel.nl)